

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 22
za inozemstvo:
mesečno Din 22
Sobolna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Cene inseratov:
Enostopna petstina vrsta mali
oglas po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglas nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, poslana št.
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
nedeljski in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirani se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 326.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 630 na naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 39.011, sarajev 7563, praška in dunaj. 24.787.

Jedro spora.

Belgrad, 19. aprila 1923.

Počasi se v Belgradu rešujejo krize. To nam je že vsem znano. Za kulisami se vrši boj za oblast v državi, javnost pa gleda in ugiba od daleč. Ni nobenega dvoma, da bi kriza bila že davno rešena in sporazum že dosežen, ko bi kdo od srbskih politikov imel korajžje in volje, srbski javnosti, srbskemu ljudstvu povedati, za kaj gre. Toda mesto tega so na delu zakulisne sile, ki zastrupljajo srbsko javnost, netijo sovraštvo ter večajo prepad. V zasebnih razgovorih ti bo skoro vsakdo, ki je pošten in iskren, priznal, da je sedanja ustava nesreča za državo in tudi za Srbe. Nihče pa ne ve, kaka nesreča je ta ustava šele za Slovence in Hrvate. Tukajšnji politiki tega enostavno ne razumejo. Včeraj sem govoril z nekim srbskim inteligentom — politikom. Priznal je, da je ustava slaba in da bi se morala spremeniti saj deloma v smislu zahtev avtonomistov. Pripomnil sem mu, naj Srbi razmišljajo, kaj imajo od centralistične ustave srbskega ljudstva. Le mase peščica od centralizma dobro živi, maso pa mamijo centralisti s šovinističnimi frazami. Priznati je moral.

In v tem oziru Srbijanci niso še vedno najhujši. Najhujši so navadno prečani, bodisi Slovenci, Hrvati ali Srbi. Sami radikali priznavajo, da bi se bile razmere v državi najbrže čisto drugače uredile, ako bi ne bilo raznih Žerjavov in Pucljev, ki so naravnost hoteli centralizem, da ohranijo oblast svojim strankam nad večino ljudstva doma. Vlogo le teh pa so sedaj prevzeli oni slovenski narodni odpadniki, ki so prestopili k radikalizmu. »Balkan«, glasilo ministra Zupaniča, naravnost trosi strup v razmerje med Srbi in Slovenci. Današnja izdaja »Balkana« je v tem oziru naravnost podučna. O priliki napada srbofašistov na muslimanske bosanske poslance v Zemunu, je napadalec vodil — Prečan. Ker sta dr. Korošec in dr. Spaho pri predsedniku skupščine proti temu napadu protestirala, se »Balkan« v uvodnem članku »Pop Korošec preči z odhodom iz Belgrada« — divje zaganja v Slovence, grozi zopet z amputacijo, bodečo žico pri Zumberku, zmerja Slovence s »šverceri« ter grozeče kliče, »da je dovolj le ena iskra, pa bodo zapadli plamenu in meču vsi avtonomisti, separatisti in vsa ta sorta izdajalcev«.

Na tak način se zastrupljajo razmere. Interes na teh divjih razmerah imajo belgrajski profitarji, ki tako svoje srbsko ljudstvo vlečejo za seboj. In vendar mi Slovenci ne moremo in ne smemo popustiti. Številke nam glasno kličejo, da ne smemo odnehati, če hočemo še gospodarsko obstati. Naj navedem avtentične priče!

»Službene Novine« z dne 14. marca so objavile izkaz državnih dohodkov in izdatkov za dobo 5 mesecev 1. avgusta do 31. decembra 1922. Dohodki so znašali v tej dobi na neposrednih davkih: V Srbiji 59,425.534 Din, v Črni gori 1 milijon, v Bosni 39 milijonov, v Dalmaciji 6 milijonov, na Hrvatskem 54, na Slovenskem 35,418.029 Din, v Vojvodini 67,992.257 Din. — Na specialni trošarini je dala velika Srbija 943.158, mala Slovenija pa 5,101.510 Din, na takso pa 25,171.110 Din. Skupno odpade na glavo v Srbiji na vseh teh davkih 27.84 Din, na Slovenskem pa 62.19 Din — na vsako glavo. Iz teh podatkov se jasno vidi, da gremo Slovenci nasproti svojemu obubožanju, če naj sedanji centralistični režim traja še dalje.

Avtonomija, finančna samostojnost, pomeni za nas gospodarsko rešitev, centralizem pa pogin. Kdor to ve, se ne bo udal in ne bo omahoval!

Fr. K.

Obisk anleškega kralja pri papežu.

London, 21. aprila. (Izv.) Bonar Law je na interpelacijo protestantov v spodnji zbornici, v kateri protestirajo, da bi kralj Jurij obiskal papeža, odgovoril, da je z ozirom na to, da živi v Veliki Britaniji znatno število katoličanov, kraljeva dolžnost, da izkaže čast papežu, kakor je to dvakrat storil tudi pokojni kralj Edvard VII.

Pašićev mandat za sestavo poslovne vlade.

MINISTRSKI SVET IN RADIKALNI KLUB PROTI KOALICIJI Z DEMOKRATI.
— DR. SPAHO PRI KRALJU. — DEMOKRATI POPARJENI. — DR. PELEŠ V AVDIENCI NA DVORU. — KRALJ DA PAŠIČU ŠIROKO POOBLASTILO ZA SESTAVO PARLAMENTARNE POSLOVNE VLADE.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Ze včeraj se je moglo pričakovati, da bo krona danes končala posvetovanja z načelniki posameznih klubov, ker se je iz popolnoma zanesljivih virov zvedelo, da krona ne namerava več pozvati na dvor demokratskih in zemljoradniških politikov. To so takoj spravili v zvezo z avdienco dr. Korošca pri kralju ter je umevno, da je to v demokratskem klubu povzročilo preplašenost, ki so jo čutili tudi v parlamentu. Demokratski politiki so begali po kuloarjih parlamenta in skušali zvedeti podrobnosti o avdienci dr. Korošca, posebno pa o sinočnji konferenci med dr. Janićem, dr. Korošcem in dr. Spahom. Kategorične izjave, da je stališče Jugoslovanskega kluba popolnoma v skladu z ostalimi strankami revizionističnega bloka, torej za sporazum, so nekaterim demokratom dajale upanje, da bodo kljub temu prišli v vlado.

To upanje se je pa izkazalo za ničevo. Malo po 12. uri se je namreč zvedelo za definitivno odločitev radikalov o koaliciji z demokrati. Na dopoldanski seji ministrskega sveta se je razpravljalo o tem vprašanju. Najprej so se prebrala poročila iz Zagreba, ki govorijo o nadaljevanju pogajanj in o sporazumu. Nato se je prešlo v debato o eventualni koaliciji z demokrati. Po poročilih posameznih ministrov o razpoloženju v radikalnem klubu, kjer je velika večina poslancev odločno proti vsaki koaliciji z demokrati in kjer je 50 poslancev zapretilo, da bodo v tem slučaju izstopili iz kluba, se je ministrski svet po kratki razpravi izrekel proti koaliciji z demokrati. To se je takoj sporočilo radikalnemu klubu, kjer je sklep ministrskega sveta povzročil veliko radost. Radikalni poslanci so klicali: Dol z demokrati! Živel sporazum! To se je tudi slišalo na dvorišču parlamenta.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Danes popoldne ob 3. uri je bil pozvan predsednik JMO dr. Spaho na dvor, kjer se je mudil do 4. ure. Dr. Spaho je razložil kralju stališče svoje stranke in ga obvestil o razgovorih med revizionističnim blokom in radikali. Končno je predlagal kralju, da vodi politiko sporazuma, ker je to edina pot, da se ohrani edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kralj se je zelo zanimal za stališče Hrvatov-muslimanov. Dr. Spaho je po avdienci takoj odšel v klub muslimanske organizacije, kjer je svojim tovarišem poročal o avdienci. Nato je dr. Spaho obvestil o avdienci tudi člane Jugoslovanskega kluba. O sprejemu dr. Spaha pri kralju se je govorilo v vseh političnih krogih. Razumljivo je, da je ta avdienca povzročila med demokrati še večjo razburjenost.

Seton Watson za sporazum.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Kakor smo že poročali, se v Belgradu mudijo znani angleški pisatelj Seton Watson (Scotus Viator). Prišel je v stik z mnogimi uglednimi politiki in imel z njimi daljše konference o razmerah v Jugoslaviji. Mnogo se je zanimal za stališče Jugoslovanskega kluba in posebno dr. Korošca, s katerim je imel več sestankov. Iz popolnoma zanesljivega vira se je zvedelo, da se je Seton Watson kot najbolj priznani angleški poznavalec naših političnih, kulturnih in gospodarskih razmer, čisto jasno in odkrito izjavil za sistem samouprave in za pošten sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci.

DR. KOROŠEC V ZAGREBU.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je danes z brzovlakom odpotoval v Zagreb na sejo »Glavnega združenega saveza«. Tukajšnje časopisje poroča, da je več kot verjetno, da bo dr. Korošec prišel v stik s hrvatskimi politiki in to dejstvo posebno podčrtava z ozirom na sedanji razvoj krize.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Zdi se, da je avdienca dr. Spaha napravila na kralja velik vtis, ker je takoj nato pozval k sebi začasnega predsednika narodne skupščine dr. Peleša. Temu je kralj izrazil svoje mišljenje o avdienci načelnikov posameznih klubov ter se, kakor je zvedel vaš dopisnik, posebno dolgo zadržal pri razgovoru z dr. Korošcem in dr. Spahom. Dr. Peleš je poslušal kralja ter mu nato sporočil sklep ministrskega sveta, ki je proti koaliciji z demokrati. Priporočil je kralju, da poveri mandat za sestavo vlade Nikoli Pašiću.

Po kratkem razmišljanju se je kralj odločil ter je takoj pozval na dvor Nikolo Pašića. Točno ob pol 6. popoldne se je Nikola Pašić sestal s kraljem, ki mu je poveril mandat za sestavo poslovne vlade. Obenem z mandatom je kralj dal Pašiću široko pooblastilo za sestavo poslovne vlade, ki bi mogla delati s parlamentom. Nikola Pašić je mandat sprejel in se zahvalil kralju za zaupanje. Odšel je takoj v parlament, da sporoči kraljevo odločitev klubu ter je sklical sejo ministrskega sveta. Na tej seji so ponovno pretresali politični položaj. Ministrski svet je dal Pašiću popolno pooblastilo za nadaljnjo akcijo z rezervo, da o odločitvah predhodno obvesti svoj klub.

Značilno je, da je takoj nato, ko je Pašić obvestil radikalni klub o dobljenem mandatu za sestavo poslovne vlade in o širokem pooblastilu s strani krone, prišel v Jugoslovanski in muslimanski klub tajnik radikalne stranke dr. Janić, o katerem je znano, da govori to, kar mu dovoli Pašić. O konferenci z dr. Janićem drže člani Jugoslovanskega in muslimanskega kluba strogo tajnost.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Zanimivo je ugotoviti dejstvo, da je Nikola Pašić dobil mandat za sestavo vlade kakor za časa volivne vlade. Takrat je najprej mandat vrnil in ga potem ponovno dobil in sestavil homogeno radikalno vlado. Tudi sedaj se v vseh parlamentarnih, tudi v demokratskih krogih misli, da bo Pašić sestavil homogeno radikalno vlado, čeprav današnji listi pišejo, da bi Pašić osebno raje imel koalicijo radikalov z Jugoslovanskim klubom in eventualno tudi z muslimanskim klubom. Za razpoloženje med demokrati in posebno med Pribečevićjanci je zanimivo tolmačenje, katero so danes forsirali v kuloarjih parlamenta, da namreč Pašić ni dobil mandata s širokim pooblastilom, marveč mandat, da sestavi široko koalicijsko vlado. Ker pa je položaj v rokah g. Pašića, je njihovo tolmačenje brezpomembno.

ACA STANOJEVIĆ POSREDOVALEC MED PAŠIČEM IN PROTIČEM.

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Poročali smo že, da je bil te dni v Belgradu bivši predsednik radikalnega kluba Aca Stanojević. Zanimivo je ugotoviti dejstvo, da je Stanojević takoj po konferenci s Pašićem ponovno obiskal Stojana Protića na njegovem stanovanju. V političnih krogih se govori, da ima ta obisk značaj sprave med Pašićem in Protičem in da bo z ozirom na novo politično orientacijo Nikole Pašića prišlo do sprave, ker zavzema Pašić danes isto stališče, kakor ga je Protić zavzemal že pred volitvami.

ODGODENA POGAJANJA MED RUSIJO IN POLJSKO.

Varšava, 21. aprila. (Izv.) Pogajanja za trgovsko pogodbo med Poljsko in Rusijo so za nedoločen čas odgodena.

ITALIJANSKI UČNI JEZIK NA TRIDENTINSKEM.

Inomost, 21. aprila. (Izv.) Generalni komisar za Tridentino je izdal naredbo, s katero se uvaja laščina kot učni jezik na ladinjskih ljudskih šolah.

Ruhrsko vprašanje v angleškem parlamentu.

LORD CURZON IN GREY ZA SPORAZUM MED FRANCIJO IN NEMCIJO.

London, 21. aprila. (Izv.) V lordski zbornici se je danes razvila živahna vnapolitična razprava, ki se je bavila predvsem z vprašanjem zasedbe Poruhrja in z reparacijskim vprašanjem. V razpravo je posegel tudi lord Curzon, ki je rekel: Če bi Nemčija sploh kako ponudbo postavila in če bi dala kakršnokoli jamstvo, da bi to, kar obljublja, tudi zvesto držala, bi bil sporazum kmalu mogoč. Francija nam je opetovano dala razumeti, da bi tak predlog sprejela. Do sporazuma mora itak priti prej ali slej. Kakor hitro bomo imeli v rokah kakšen predlog, bo naša pomoč in naše posredovanje prišlo v prid Franciji in Nemčiji. Napor Francozov v Poruhrju in stroški za zasedbo tlačijo enako obe strani. Zato mora priti med obema velesilama do sporazuma. Po mojem mnenju se že kažejo znaki, da sta obe strani za sporazum tudi že dovzetni in da sta tudi pripravljeni za pogajanja. Trdno sem uverjen, da bo naša vlada zastavila ves svoj vpliv, da preprijače se stranke zbliža, da sporazumno rešijo vprašanje zasedbe Poruhrja in vprašanje reparacij. Ta dva problema danes nista več omejena le na Francijo in Nemčijo, ampak to so problemi svetovnega mira. Mi se bomo držali tudi še nadalje popolnoma nevtralnimi. Mi Nemčiji nikdar nismo dajali potu, naj ne plača. Kar pa se tiče jamstev za izpolnitev plačil, smo tudi pripravljeni postaviti umestne konkretne predloge in o njih razpravljati. Jamstva pa ne smejo biti taka, da bi zahtevala razkosanje Nemčije. Jamstva morajo biti dana od obeh strani. — Kar se tiče reparacij, se jim mi nismo nikdar odpovedali, dokazali pa smo že, da hočemo biti tudi pri rešitvi tega vprašanja velikodušni.

London, 21. aprila. (Izv.) V debati o reparacijskem vprašanju je govoril tudi lord Grey, ki je opozarjal na težavno stališče, v katerem se danes nahaja Francija. Stroški za zasedbo Poruhrja so ogromni, in Francija bo morala končno uvideti, da je Nemčija vedno manj zmožna plačati, vsled česar bo Francija tudi vedno manj dobila. Politika zasedbe Poruhrja ni nikakojno jamstvo za točno plačevanje od strani Nemčije. Ta politika pripravlja samo tla za revanšo in žene Nemčijo vedno bolj k zvezi z boljševiško Rusijo. Zato morajo biti dana jamstva od obeh strani. Evropa bo začela živeti v miru šele takrat, ko bo Nemčija sprejeta v Društvo narodov.

Poročilo o gospodarskem stanju Avstrije.

Zeneva, 21. aprila. (Izv.) Mednarodni generalni komisar za Avstrijo dr. Zimmermann je poslal svetu Zveze Narodov poročilo o finančnem in gospodarskem stanju Avstrije za dobo od 15. februarja do 15. marca t. l. Triinpolmilijonsko mednarodno kratkoročno posojilo je dobro uspelo in tvori ugodno podlago za dolgoročno posojilo. Za februar in marec proračunan deficit se ni prekoračil. Inkasso za tuje devize je ugoden in so devize pokrite s 64 1/10 %. Menični kurz je stalno dober. Sicer je indeks vsled zvišanja cen za 6 odstotkov narasel, toda cene so na celem svetovnem trgu poskočile in deloma to celo ni neugodno znamenje za gospodarstvo. Gospodarski položaj industrijski krog priporoča optimistično.

KOMUNISTIČNI PUČ V MÜHLHEIMU ZADUŠEN.

Berlin, 21. aprila. (Izv.) Oblasti so zaprele v Mühlheimu 50 ustašev. Vsi so izpovedali, da je komunistična stranka dejansko imela namen, da se polasti magistrata in ustanovi delavsko komunistično vlado.

NA ANGLEŠKEM BODO SE PILI.

London, 21. aprila. (Izv.) Spodnja zbornica je zakonski predlog glede prepovedi točenja alkoholnih pijač z 236 proti 40 glasovom odklonila.

Nevarna igra.

Demokratski centralisti grozijo s krvavo »nacionalno revolucijo« in s vojaško diktaturo. Ta pristna demokratska grožnja pa ni namenjena samo za strašilo in strahovanje nasprotnikov centralizma, marveč se skuša tudi uveljaviti na mero-dajnih mestih. Demokratje delajo propa-gando za vojaško diktaturo kot edini izhod iz položaja, ako se ne doseže demokratsko-radikalna koalicija. Vse, samo sporazuma ne! To je njihova parola in nobeno sredstvo ni dovolj slabo, da ne bi se ga poslu-žili, samo da onemogočijo sporazum, ki je prečasnim demokratom najbolj nevaren. V razvoju sedanje krize igrajo demokratske intrige veliko vlogo. Kakor čujemo, so tudi demokratski »vir« skrbeli, da je došlo Radiću na dan skupščine njegove stran-ke na uho poročilo, da so radikalni spora-zum odklonili. Tudi so lansirali demokrati v svoje časopise izmišljeno poročilo o vsebini zagrebškega sporazuma, da bi učinkovalo na — dvoru. Ko je bil dr. Korošec klican na avdienco h kralju, je še stal v Belgradu pripravljen g. Tone Kri-štan, bivši socialdemokratski vodja in da-našnji demokratski kompanjon, da bi za dr. Korošcem »popravljal«. V skrajnem slučaju računajo Pribečevići na vojaško diktaturo in delajo zanjo »štimungo«. Ta demokratski agitacijski posel opravlja-jo tudi ljubljanske radikalne »Jutranje Novosti«.

Kadar se v kakih državah pojavljajo gla-sovi o vojaški diktaturi, tudi se so zgolj želje par v ozadje potisnjenih politikov, je to vedno dokaz, da v državi nekaj ni v re-du, da je »nekaj gnilega« v državi. Danes, česar odločilni državniško nočejo odpraviti, ker žive ob te gnilobe in iščejo zato na-silnih sredstev proti ljudstvu, ki kliče po miščenju. Taki pojavi so vsikdar dokaz, da se vlada proti ljudski volji, če ne gre dru-gače, pa z bajonetom, to se pravi z slabo vojaštva, ki je vzdržuje davkoplačevali v druge svrhe. Državniki, ki se poslužuje-to takih sredstev, igrajo nevarno igro.

Tega mnenja je celo demokratsko po-barvana osješka »Die Drauf«, ki piše:

»Mi stojimo na stališču, da ni v tej državi možno prav nobeno parlamentarno delo brez sporazuma s Hrvati, Slovenci in Muslimani. Res je, da stoji parlamentari-zem v Belgradu na prav trilih nogah. Ako ne pridejo Hrvati, Slovenci in Muslimani v parlament, bo vladal Pašić dalje s okrnjenim parlamentom in z zakonodaj-nim odborom. Saj je bil tudi doslej naš parlament le žalosten posnetek te institucije. To je nevarna igra, ki jo tu aganjajo, mnogo hujša, kakor če bi bil Pašić sam privolil v federativno državo v zmislu Radićevem. Ne sme se pozabiti, da bi se pojavila povsem druga slika od sedanje, če bi se nesrbske narodnosti v državi SHS strnile v eno celoto. Prav nič se ni treba varati glede tega; nekega dne bo prišlo prav do tega, kar mora priti. S silo se da ljudstva cela leta tiščati ob tla, toda izkuš-nja uči, da pritisek le jači odpor in da po-dere končno eruptivna sila kot hudournik vse zapreke.

Zivimo v dobri presenečenj. Morda se Pašić še premisli in se Hrvatom približa. V njegovih rokah je, da določi meje svojih koncesij. Ako pa hoče vladati s silo, hoče li pokazati Hrvatom, Slovincem in Musli-manom svojo pest, potem bo za trenutek dosegel uspeh, toda tem temnejša bo bo-dočnost. Hrvatje morejo čakati. A po-vdarjati morajo vedno, da so pripravljene za sporazum, da so za sporazum, vkolikor se tiče državne edinosti.«

Prvi zemljani na mescu.

Čudežni doživljaji dveh Angležev. 86 Angleški spisal H. G. Wells. — Posloven —

»Ne bom popisoval, kako slabo se mi je tistikrat godilo. Nobena jed mi ni dišala, ži-vel sem v omotici, v kateri so me plašile lu-de sanje. Proti koncu boleznj se me je lu-tilo silno domotožje po zemlji in vedna eno-lična modra svetloba mi je bila že naravnost zopna in neznosna —

»Prvo kar je vzbudilo moje silno zani-manje, ko sem prišel v osrčje mesčev, je bilo velikansko jezero. Vse se blesti v čud-ni modrikasti luči, vedno je nemirno, vča-si celo viharno. Seleniti se vozijo po njem v malih gibčnih čolnih. Računam, da leži njegova površina kakih dvesto milj pod po-vršino. Koliko je jezero široko, tega dose-daj še nisem dognal. Vsekakor se razteza v nepregledne, mračno-modre daljave in sega globoko v postranske zalive in votline, ki so baje celo selenitom samim malo znane.

»Eno teh jam sem sam obiskal. Polna je visokih kapnikov in stene se leskečejo kakor bi bile vse obložene z dragocenimi kamni —. Ne dvomim, da so to tudi v resni-ci dragoceni kamni neizmerne vrednosti. —

»Krog jezera in ob njegovih zalivih in postranskih rokavih leže vsa »mesta« me-ševih prebivalcev. Pota in ceste vodijo ob njegovem obrežju in od njega v stran gori v »naselbine«. — skupine ličnih šestero-

Za mislečega človeka je jasno, kdo ima prav, ali tisti, ki hočejo z mečem in krvjo rešiti ta državni problem, ali oni, ki zahtevajo sporazum in koncesije v avtono-mistični smeri. Duhovi postajajo nervozni na vseh straneh in bati se je nerodne po-teze »železne pesti« in vsega, kar bi tej pesti samoposebi sledilo po železnih za-konih nature, ki ne trpi nobenega skoka in nobene nenaravne rešitve zamotanih problemov.

Ali Belgrad res noče uvideti nevarno-sti — pravočasno, kot ni hotel l. 1917 po-kazati pošteno volje za rešitev »avstrijskega problema« z nemškimi nacionaliz-mom prežeti Dunaj, kačoč »svojim« nara-dom železen korobač, Wilsonu pa in osta-lemu svetu dobrohotno lice, ponujajoč le ničvredne koncesije mesto polno pravico — vsem narodom?

Laž, prevara, izigravanje in pretenje s korobačem in amputacijami — je bilo vsakdanje mazilo avstrijskih državnih kočijazev, mazočih trhlj voz avstro-ogrske avtokracije. Ali imamo v državi SHS dru-go, še poslabšano izdajo — avstrijskanš-ine? Ali naj ta zmaga v državi SHS v od-ločilnem trenutku? Potem velja stari iz-nekt: »Vincere scis, victoria uti nescis« tudi o srbskem narodu in njega vodite-ljih ...

Iz zunanje politike.

* Kriza parlamentarizma. Kakor pov-sod na svetu, je tudi na Francoskem prišel parlament, tvorba francoske revolucije, v slab glas. Ta liberalno-meščanska naprava je tekom poslednjega stoletja popolnoma od-povedala in potrebuje vsaj temeljite refor-me ali remedure po gospodarskih zborni-cah na primer. V Švici, Nemčiji in Ameriki obstoja ta remedura v ljudskem referendu, v Švici razum tega v avtonomiji občin po kantonih, kateri kot taki sploh ne poznajo nobenega parlamenta. Ruski svojeti so tudi reakcija zoper liberalni lažidemokratski parlamentarizem in bi morali, prav izvede-ni, biti kmetsko-delavsko stanovsko zastop-stvo. Mussolini tudi resno misli na gospo-darske zbornice. Zanimivo je, da se tak načrt pojavlja v konkretni obliki tudi v Franciji. Tam se namoči krog bavi jo z misli-jo, ali bi ne bilo boljše l. 1924., ko se vrše nove volitve, sklicati namesto parlamen-ta rajši generalne stanove. Tako se je namreč imenovalo pred francosko revo-lucijo zastopstvo plemstva, duhovščine in mest. Zdej si seveda mislijo generalne sta-nove kot zastopstvo vseh najrazličnejših sta-nov, sindikatov, industrijskih zvez, trgov-skih zbornic, univerz, verstev, kulturnih društev, kmetijskih korporacij itd. itd. Tako bi ljudstvo bilo zastopano v že organiziranih skupinah, ne pa kot ena homogena brez-barvna masa, in sicer po zastopnikih svo-jega stanu. Propagatorji tega gibanja izda-jajo revijo »Les Cahiers des Etats-Géné-raux«. Liberalci vseh struj so seveda proti tej ideji, ki jo označujejo kot »reakcionar-no« in »srednjeveško-klerikalno«.

* Uspehi dr. Seipla, avstrijskega kan-clerja, ki je, kakor znano prelat, ne dajo ve-soljnemu »svobodomiselnstvu« spati. Brez dvoma je dr. Seipel tisti mož, kateremu gre neoporečna in velika zasluga, da je po šuš-marjenju socialistične vlade vzel energično v roke gospodarsko sanacijo Avstrije ter jo s pomočjo celega sveta uspešno izvaja. Šele pod njegovim vodstvom si je Avstrija pridobila zaupanje vseh držav. Socialisti se pritožujejo, da jih Seipel izpodriva in igno-rira, toda drugače ne more biti, ker so so-cialni demokrati njegovi akciji za gospodar-sko ozdravljenje Avstrije doledno naspro-ovali. Tudi zagrizenim liberalcem Seipel

kotnih izdolžnih, kjer stanujejo seleniti. Med seboj so zvezane s poti, predori in hodniki ter razsežnimi dvoranami —.

»In obrežja in ceste in pota, — vse je živahno, vse mrgoli delavnih, marljivih se-lenitov. Vsak ima svoj poseben posel, vsak ima svojo pot — pa niti trije nimajo med seboj enako oblikovanega trupla ali rok ali glave —«

3.

Od šestega do šestnajstega postajajo Kavorjeva brežična poročila bolj in bolj zmedena in pretrgana. Mnogo dragocenih popisov o selenitih, o njihovem življenju, o ustroju njihove države itd. se je nedvomno izgubilo v vsemirju neopaženih.

Zato morem podati v naslednjem le kratke odlomke o življenju in navadah se-lenitov.

Dejstva so pokazala, da je Kavor prav slutil, ko je trdil, da globoko spodaj pod površjem, zavarovana pred ledenim mra-zom mesčevih noči, živijo bitja, vsa drugač-na nego tista, ki sva jih srečavala na po-vršju, — razumna bitja, misleča, ki imajo tam svojo urejeno državo, urejeno javno in zasebno življenje, svojo kulturo, ki more-biti daleč nadkriljuje kulturo zemljanov —.

— silna množica, se začne neko pre-trgano poročilo, »nas je čakala, ko smo pri-drčali skozi temni rov do nekakega prista-nišča.«

»Prvo, kar sem opazil na tej množici, je bila velika razlika med posamezniki. Niti

ni všeč, dasi brez njega ne morejo izhajati. Zato razširjajo po svetu neke bajke, ka-ko misli Seipel v zvezi z don Sturzom po-koriti ves svet in ga položiti pod noge pa-pežu. Tudi slovenski demokratski listi so te svobodomiselnosti vesno verno po-sneli.

* Fašizem in popolarci. Iz Rima po-ročajo, da pride vprašanje o stališču fa-šizma nasproti popolarom pred velikim fašistovski svet, ki se snide 28. t. m. Hkrati bodo razpravljali o volivni refor-mi. Iz tega se vidi, kako prav so imeli tisti, kd se napovedovali, da bo moral v boju s popolari popustiti fašizem. Kajti ve-lik fašistovski svet je nasproti volivni re-formi že enkrat zavzel svoje stališče in se izjavil za odpravo proporca. Ako se bo sedaj znova bavil s tem vprašanjem, bo to storil pač zato, da ugodni glavni popo-larski zahtevi, da propore ostane. Ni pri-čakovati, da bi fašizem zaradi tega vprašanja tvegal prelom s popolari.

* Naloga Anglije je, kakor je dejal po-slanec sir Arthur Bann, na 63. obnem zbo-ru zveze angleških trgovinskih zbornic, da vzpostavi v Evropi prejšnje stanje ravno-težja. Novi svet ni Amerika, ampak britan-ski imperij, ki mora ozdraviti gospodarsko bolezen celega sveta. Samozvestne, pa upravičene besede! — Občni zbor je spre-jel tudi resolucijo, v kateri zahteva, naj se vprašanje reparacij, ki najbolj ovira razvoj normalnih gospodarskih razmer sveta, predloži v rešitev mednarodni konferenci trgovinskih in industrijskih strokovnjakov.

* Za zblizanje podonavskih držav dela zadnje čase zelo zlasti predsednik franco-sko-ogrskega razsodišča, Francoz La Barra. La Barra ima, se zdi, od francoske vlade v tem oziru več ali manj oficijelno misijo. Ogr-sko časopisje je tej misli čezdalje bolj na-klonjeno.

* Lozanska konferenca, na kateri se bo skušal doseči definitivni mir med Tur-čijo in zaveznički, bo topot stala v zname-nju Chesterjevega projekta. Francija je namreč zelo vznemirjena, ker je Turčija ta ameriški projekt, ki pomeni gospodarsko sanacijo od strani ameriškega konsor-cija, sprejela in s tem bive francoske po-godbe baje prekršila. Ta stvar bo zdaj ne-kak kamen spodbite za ugodni potek mi-rovnih pogajanj, ker bo Turčija zdaj na-pram gospodarskim zahtevam zaveznikov še bolj neodoljiva kakor je bila doslej. Zato se bodo tudi ta pogajanja bržčas dol-go vlekla.

* Protiboljševiški upor v Ukrajini. Pa-robrod, ki je zapustil pred nekoliko dnevi Varno, da popelje domov neke begunce, ni mogel pristati v Novorosijsku, ker je bilo mesto zavzeto po »zelenih«. (Ime istega iz-raza kakor slovenski »zeleni kader«, s ka-terim se označujejo kmečki uporniki, ena-ko sovražni svoj čas Wranglu kakor zdaj boljševikom). Neki inozemski parobrod, s katerim se je srečal omenjeni transport, je sporočil, da so se zeleni kruto maščevali nad boljševiki in obesili v Novorosijsku več ljudi. Z ozirom na to je krenil parobrod proti Sevastopolu. Veliki kmečki nemiri so izbruhnili tudi v okolici Tiraspolja, zavez-tega po vstaših, kateri marširajo na Odeso. Iz Harkova in Kijeva so odposlani na črno-morsko obal močni vojaški oddelki. Ali so ti upori zgolj lokalnega značaja, ali pome-nijo odpor proti divjemu preganjanju pra-voslavne cerkve in njenega patriarha, ali pa so začetek splošnega protiboljševiškega kmetskega gibanja, se iz dosedanjih poro-čil še ne da posneti.

Poravnajte naročnino!

dva si nista bila enaka. Eni so bili visoko-zrastli, širokopleči grbei na silno dolgih, tenkih nogah, drugi so bili drobni in nizki, da so smukali tovarišem med nogami. Eni so imeli silno dolge roke, drugi so stopali na neznano dolgih suhih nogah.«

»Največ razlik sem opazil v tvorbi glav. Pri nekih je bila glava drobna in neznatna, zato pa telo tembolj razvito, drugi so se zde-li sama glava, shramba za možgane, visoko čelo so imeli, tenka usnjata kožica je pokri-vala glavo, in skozi njo se je zdela da se vi-di valovanje in delovanje ogromnih možga-nov. Njihova telesa pa so bila neznatna, no-ge kratke, da so se skoraj šibile pod težo velikanske glave. Pri nekaterih se mi je zdela, da cela glava ni drugega ko dolg, tro-benti podoben izrastek ali pa orjaška, nosu podobna tvorba —. Vsa ta neizrečeno čudna bitja pa so imela eno skupnost: hodila so po koncu in vsa so izgledala kakor strahot-na ironična potvorba zemljanov —«

Tu je prekinjeno pripovedovanje za cel odstavek.

»sem bil zopet v svojem šesterokotnem bivališču, se poročilo nadaljuje, »pozneje pa so mi dali precej svobode. Prosto in ne-ovirano sem se smel kretati med seleniti in njihovi naselbinami, ob jezeru iskati znamenitosti —.

»In tistikrat mi je poslal, se mi zdi, sam Veliki mojster in oblastnik vseh selenitov dva svoja podanika, ki bi me naj proučavala in skušala kakorkoli poiskati pot do med-

Franjo Šuklje

O dvojnem parlamentu.

O priidki sklepanja danes še veljavne viševodanske ustave predlagal je Jugoslo-vanski klub k št. 69—71 premenitno spre-membo, ki bi kompetence centralnega predstavništva razdelila na dve med seboj povsem enakovredni nezavisni skupščini: politični in socialno-ekonom-ski parlament. Naravnost povedano, smatram ta predlog nad vse umestnim. Ni bil sicer obveljal pri postavojavcih po-neurečene centralistične ustave, toda nje-na revizija stoji pred durmi, postala je ne-izogibna ter bila bi vekovita škoda, ako se pri preosnovi ustavne tvorbe ne bi uva-ževalo načelo dvojnega parlamenta.

In zakaj? Žalostna istina je, da pa-rlamentarizem, še pred 50 leti burno po-zdravljen od narodov, hrepenečih po ustavni svobodi, dandanes po celem kon-tinentu že vidno peša in hira. Le v pr-votni svoji domovini, na Angleškem, kjer se je rodil 14. junija 1215, tedaj pred več nego 700 leti, je vedno še krepak in ne-dotaknjen; v dolgi tej dobi prešnil je dušo in srce vsega naroda. Povod drugod raz-odeva več ali manj odkrito propadanje, pre-bivalstvo ga gleda z rastočo apatijo, čim dalje bolj množa se znamenja, da parla-mentarni sistem ne ustreza več svojemu namenu ter se bliža svojemu zatonu.

Odkod ta prememba v javnem mislje-nju? Narodi se odvračajo od te oblike ustavnega vladanja, ker njih predstavn-štva očividno ne zmorejo več svojega na-ravnega področja, primerne, življenjskim potrebam zadostujoče zakonodaje! To pa radi tega ne, ker se z napredujočo inten-zivnostjo gospodarskega razvoja kopiči zakonodajna tvarina v tako silnem obsegu, da ga niti najdoračnejši in najizobraženejši poslanec ne more več nadvladati. Preveč je gradiva, zato se dela slabo in površno, ali pa preobložen parlamentarni voz sploh obtiči ter se ne gane več z mesta.

Nevarnost takega zastoja je tem več-ja, čim manj prožeto je prebivavstvo go-spodarske izomike in čim bolj je razšir-jena volivna pravica. Le pri najizobraže-nejših narodih namreč splošna volivna pra-vida nima kot posledico kvalitativno pa-danje duševne sile med poslanci. Pri manj razvitih narodih se pa večinoma mo-re udeležiti, da se v njih parlamentarni zastopih zmanjšuje strokovna izobraže-nost, splošna izomika, sploh vse one last-nosti, ki stoprav ustvarjajo sposobnega parlamentarca. Uprav sijajni dokaz za to trditve je baš minula belgrajska narodna skupščina in njena zakonodajna tvorba. Koliko porabnih zakonov, zlasti gospodar-skih, zapustil je prvi jugoslovanski parla-ment? Nič kaj posebno se ne moremo po-stavljati in ponašati s svojimi Likurgi in Soloni. Nikakor se niso izkazali naši za-konodajavci, ki so kaj slabo zadostali svoji nalogi, v jasne oblike spraviti vrvenje go-spodarskega in kulturnega življenja, pre-cizne določbe in navodila dajati narodne-mu stremljenju. Sram naj jih bo, te gospo-de, ki v celem večletnem sestanku niti ene debate niso imeli o železniški po-litiki, baš kakor bi bila železnica, uprav hrbitišče in predpogoj novodobni državi, nekaj čisto brezpomembnega. In carin-sko vprašanje! Ali v istini nihče ne v vladi ne v parlamentu ni občutil nujne potrebe po avtonomnem carinskem tarifu, dobro premišljenem in točno izdelanem saj brez tega dandanes neobhodno potreb-nega orodja ni možnosti, da bi se s carin-skimi pogodbami urejalo lastno gospodar-sko življenje! Ista je z davčno poli-

sebojnega sporazumljenja. — In čudno in neverjetno, ni bilo dolgo in ta dva selenita sta govorila z menoj v naši zemeljski go-vorici —.

»Eden se je imenoval Fi-u, drugi Tsi-puf. Fi-u je bil kakih pet čevljev visok, ten-ke, kratke nogice je imel, drobnost telesa, dolge, mehke roke — in ogromno glavo. Na tej glavi so bile oči in usta čisto majhna, vse drugo je bila razsežna »shramba za mož-gane«. Bil je bitje s čezmerno razvitimi možgani — na račun telesa, ki je ostalo ne-razvito in slabotno.

»Njemu enak je bil Tsi-puff, le da je bila njegova glava podolgovata, podobna navzdol obrnjeni hruški.«

»Z njima so še prišli širokopleči nosači z nosilnicami — Fi-u in Tsi-puf n drugi si-lihni učenjaki s svojimi obširnimi glavami niso nikdar hodili peš, ampak so se dal ved-no nositi v udobnih nosilnicah — dolgonogi seli, dolgoročni postrežniki, klicarji s troben-tasto razvitimi glavami, itd. Tudi meni je bi-lo vedno na razpolago celo krdelo služabni-kov, nosačev in postrežnikov.«

»Zanimivo je bilo, kako sta Fi-u in Tsi-puf začela svoj študij.«

»Nekaj časa sta me tiho opazovala, na-to pa sta ponovila za menoj vsako mojo kretnjo, vsak moj glas. Najprvo kašljanje.«

»Naglo sem razumel, kaj hočeta. Poka-zal sem na kako reč, povedal njeno ime ter besedo večkrat ponovil. Vse sta posnemala za menoj

tiko. V tem pogledu sestavljena je naša država iz petero davčnih »sistemov«, javna bremena razdeljena so skrajno neenako in krivično, zadnji čas je, da se kvarna raznoterost spremeni v temeljito zasnovano enoto — toda skoro je videti, da te baže problemi niso nikdar motili mirnega spanja gg. predstavnikov naše države!

Seveda se mora v njih opravičenje obnem udeležiti, da preobilica nalog, s kojima je obremenjen posamezni poslanec, večinoma še združena z nedostatkostjo njegove splošne in strokovne izobrazbe, poltlač njegovo delavnost ter zavira točno izvršitev parlamentarnih dolžnosti. In prav radi tega, ker ga v istini dandanes ni veljaka, ki bi mogel nadvladati ogromno tvari, je bila nad vse utemeljena zahteva Jugoslovanskega kluba, da se ustvari dvojni parlament, politični in socialno-gospodarski.

Nad vse važen je način izbiranja obeh skupščin, dalje točna razdelitev njunih kompetenc. Vobče bi v tem oziru pripočel, naj se določi število poslancev pri vsaki teh skupin na 200 ter hkrati uvede načelo, da je voliti politično skupino po splošnem enakem neposrednem tajnem glasovanju s proporcem. Socialno ekonomsko skupino pa bi sestavil iz zastopnikov stanovsko organiziranega prebivalstva, tedaj iz odposlancev trgovskih zbornic, industrijskih zvez, kulturnih svetov ozir. kmetijskih družb, delavskih komor, inženirskih, odvetniških, zdravniških zbornic, končno iz odposlancev velikih občin in županskih zvez; tudi visokim šolam bi morda dovolil neki delež. Sodil bi, da parlament, sestavljen na taki podlagi, bi vse drugače mogel posvetovati se o velikih vprašanjih ter dobre zakone kovati za ugodno ureditev ekonomičnih potreb. Izrecno pa odklanjam vsako polovičarstvo. Zahtevam popolno nezavisnost političnega parlamenta od gospodarskega ter načeloma zavračam misel na skupno zborovanje v gotovih slučajih, kakor je statuirala svoječasni predlog Jugoslov. kluba. Kajti v čem se utemeljujejo takozv. »plenarne seje«? Ali se v istini tudi v skupni seji razgovarja in posvetoje o predlogu, prihajajočem iz ene ali druge skupine, potem je to dvojno delo, tembolj zamudno, ker je združeno z raznimi formalnostmi, n. pr. izmenjavo dopisov. Ali pa se le glasuje v tej skupni seji in proti temu se more po pravici ugovarjati, da sme vsaj v teoriji glasovati le oni zastopnik, ki zna, za kaj gre in o čem se glasuje. Tega pa naravno ne bi bilo pri skupnem »mutastem« zborovanju, ker bi vsa polovica morala glasovati o predmetih, s kojima se nikdar ni bila bavila, katerih nikoli ni bila pretresala ne v odsekovem posvetovanju niti v splošni in nadrobni sejni debati.

Povsem ločene zahtevam tedaj obe polovici narodne skupščine. Njih notranja vez ter naravna posredovalka bodi ministrstvo, bodi vlada, ki je itak vzeta iz sredine obeh skupin.

Določitev delokroga je dana sama po sebi. Politična skupina imej zase celo vnanjo politiko, oni prezanimivi kompleks mednarodnih vprašanj, katerih oskrba bolj nego vse drugo dviga duševno in moralno kakovost poslančev. Poleg tega skrb za oboroženo državno silo, za vojsko in morarico ter za vojno zakonodajstvo. Isto tako vse postavbe, tikajoče se državljanstva, domovinstva, policijskega nadzorstva ter osnovnih državljanskih pravic. Naposled finančni zakon in z njegovo razpravo združena možnost natančne kritike državne uprave. Njej bi privoščil širok razmah,

»Prvo, kar sta znala, sta bili besedi »zemljan« in »selenite«. In brž ko je znal Fi-u besedo izgovoriti, jo je povedal svojemu tovarišu in ta si jo je neizbrisno zapomnil. Že koj prvi dan sta znala nad sto angleških besed.«

»Drugi dan sta pripeljala s seboj umetnika, ki je znal silno naglo in natančno risati. Za mnoge besede namreč nisem imel primernih reči pri roki, da bi jih pokazal. Poskušal sem sam risati, pa sem slab risar. Poiskala sta si torej pomočnika. Imel je zelo gibčne roke in izredno veliko, ostro oko. Shramba za možgane je bila pri njem neznatna.«

»Vsekakor je trajalo nekaj dni, preden smo se v resnici razumeli. Fi-u je govoril. Če mu je manjkalo besede, se je obrnil na Tsi-pufa in ta mu jo je nezmotljivo povedal.«

»Svojo govorico je Fi-u zabeljeval z raznovrstnimi stalnimi rečenicami, ki jih je nalovil iz mojega govorjenja. Včasih so bile primerne, včasih pa seve neumestne in smešne. Rad je pokajšleval, misleč najbrž, da to kaj pomeni, — seleniti nikdar ne kajljejo — pri vsakem stavku je pomomljaj »m'm«. Menda je mene parkrat čul, da sem v zadregi za primerno besedo nekoliko pogodel. »Razumete, kajne?«, »Če smem tako reči«, »Tipreklicana reč« »Čudno«, »Strašno!« — vse take in slične besede je drobil v svoj govor, naj je bilo ravno primerno ali neprimerno.«

»Takole na primer smo govorili. Pred-

kajti sodim, da tudi najmanj izobražen poslanec more pojasniti, kako je ljudstvo zadovoljno, recimo s svojim okrajnim glavarjem, v koliko ga hvali, v koliko si želi spremembe.

Vse drugo stvarino, ki zahteva celo državo ter ni pridržana po ustavi pokrajinskim skupščinam, odkazal bi socialno-ekonomskemu parlamentu. Pri njegovi sestavi bi odločil posebno velik delež zastopnikom delavskih zbornic, kajti usidrano je v največjem državnem interesu, da pritegnemo baš organizirane delavce k narodni zakonodaji.

Se eno prednost konstatiram v prid vodilni ideji dvojnega parlamenta. Naravna posledica je splošni enaki volivni pravici, da nekateri družbeni prevažni sloji prebivalstva niso ali nič ali ne zadostno zastopani v parlamentu. Vzemimo n. pr. tovarnarje in trgovce, ki pri razmerno malem svojem številu ne pridejo do veljave v splošnem volivnem boju. Nikakor ne bode tedaj škodovale, ako se nudi tem odvahnim produkcijskim krogom priliko, priti do primerne deleža v državni zakonodaji.

Očitno se bode morda predlogu, ki ga stavljam v tem članku na podlagi spremenjenega načrta Jugoslovanskega kluba, da kaj takega ni nikjer na svetu ter da že vsled tega ni mogoče udeležiti moje misli. Tak očitek me nikakor ne razburja. Mimogrede bodi omenjeno, da je l. 1917. na Dunaju, ko sem bil baš obiskal socialnodemokratskega poslanca dr. Rennerja ter sem pri njem slučajno prišel skup s prvimi tajniki praške trgovske zbornice dr. Hotovcem, znamenitim češkim narodnim ekonomom, pred kratkim še trgovskim ministrom češkoslovaške ljudovlade, mi je leta izročil svojo razpravo o reformi javne uprave, v kateri na dokaj slični način skuša ozdraviti bolni parlamentarizem. Le mimogrede, pravim, kajti tudi brez tega bi stavlil svoj predlog, ne zmeče se za to, da ostali svet dosihmal še ni uvedel podobne institucije. Nič za to! Naravnost povem in na ves glas, da morajo biti pri politični prenosni v prvi vrsti merodajne lastne razmere in ne precedenčni slučaj v drugih državah. Uglobiti se v življenje lastnega naroda in lastne države, spoznati njegove potrebe ter potem urediti primerne ukrepite, to več velja, nego če bi na pamet znal vso ustavno zakonodajo celega sveta. Ako mi potrebujemo dvojni parlament v svoji centrali, omislimo si ga, tudi če dosihmal nimamo prednika niti tekmeča v tem pogledu.

Naj ne ostanejo moje besede glas vprijočega v puščavi, »vox claman- ti in deserto!«

Politične vesti.

»Bolgari o potrebi sporazuma v Jugoslaviji. Oficijozno glasilo bolgarske vlade, L'Echo de Bulgarie komentira v svoji številki od dne 17. aprila t. l. razgovore med radikalno vlado in opozicijo v Jugoslaviji ter meni, da so nasprotstva med zastopniki dveh smeri tako velika, da se ne more še govoriti o definitivnem sporazumu, četudi bi se ta pogajanja dovedla do konca, marveč le o provizorični spravi ali o nekakšnem premirju, osnovanem na medsebojnih koncesijah. Vendar pa že samo dejstvo, da so se ti rajgovori pričeli, dokazuje, da se obe stranki zavedati svojih dolžnosti napram državnemu edinstvu, ki jima je obema sveto. L'Echo de Bulgarie meni, da radikalna vlada položaj gleda s potrebno mirnostjo in razsodnostjo in da tisti, ki so ga hoteli rešiti z amputacijo, ne pridejo

stavil mi je svoje tovariše:

»M'm — m'm — tale risati —. Jesti — nič, piti — nič, risati! — Preklicana reč! Nič delati —. Drugi nič risati — on sovra- žiti —. Kajne? — M'm — vas ljubiti — ve- liko risati — nove reči —. Čudno!«

»Vmes je obilo pokajšleval.

»Tale —,« je pokazal na Tsi-pufa, »če smem tako reči — spomniti — samo spom- niti. — Misliti — nič. Risati — nič. Delati — nič. Samo spomniti —. Vse spomniti —. Strašno! Kajne!«

»In bolj ko smo napredovali v medse- bojnem sporazumevanju, bolj je ginevala nezaupljivost, ki je selenite izpočetka še navdajala do mene. Sedaj sem prost in smem iti, kamor hočem. Našel sem v pro- storni dvorani veliko množino elektroteh- ničnega materila. Sestavljal sem si oddajni aparat za brezžično brzojavljenje. Nihče me do danes ni oviral. Nemoteno pošiljam svo- ja poročila.«

»Nekoč me je spremljal Fi-u. Koj sem opazil, da dobro razume, kaj počnem.«

»Govoriti z — zemljo?«

»Da —.«

»Z zemljo? M'm — m'm.«

»Ni mi branil.«

Po daljšem odmoru sva z Wendigee- jem spet ujela tole poročilo.

»— svoje delo opravlja celo življenje. Temu delu primerna je tudi njegova telesna vzgoja in duševna izobrazba.«

»Že v zgodnji mladosti določijo seleni- tu njegov poklic in koj ga začnejo nauči pri-

vpoštev, ker jim manjka popolnoma vsak politični smisel. Ker Bolgarijo tiče, bi spo- razum pozdravila z veliko radostjo, ker bi ne pomenil samo srečnega dogodka v notra- njepolitичnem življenju prijateljske sosedne države. Tako Hrvati kakor Srbi morajo uravnati svojo politiko tako, da ne bodo sku- šali drug drugega podvreči ter tako državo izpostavljati nevarnosti krize, katera bi bila usodna tudi za red in mir na Balkanu. Ob- dva naroda morata skušati doseči sporazum na podlagi tosnega sodelovanja v prid skup- ne države. Sicer smo mi uverjeni, da do tega slejaliprej nujno pride, toda čimprej se uresniči, tembolje; uresničiti pa se ne more drugače nego na podlagi medsebojne- ga odnehanja in koncesij. Kolikor smo mi informirani, pravi bolgarski list, je upati na srbsko-hrvatsko sodelovanje. Če ti poi- kusi zadobe realno obliko in premagajo te- žave, ki se bodo brez dvoma njim postavile nasproti, potem bo vstvarjen eden najbist- venejših predpogojev za sodelovanje vseh narodov na Balkanu, zlasti pa za čim tesnej- še zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarijo, kajti srbskohrvatsko bratstvo more samo pospešiti srbsko—bolgarsko prijateljstvo. — »To je pa tudi glavni razlog, zakaj da sprejemamo vesti o možnosti sporazuma z radostjo.« — Kakor se vidi, presojaajo Bol- gari naš politični položaj neprimerno bolj trezno in pametno nego naši demokrati.

+ Anton Kristan pri kralju. »Obzore« poročajo, da je bil takoj za dr. Korošcem spre- jet od kralja v avdienci g. Anton Kristan, katerega je kralj povabil tudi na kosilo in potem na večerjo. »Obzore« pravi, da ni zno- no, kakšnega značaja je Kristanov obisk na dvoru, je pa zanimivo, da je dr. Korošcu pozneje prišlo na uho, da je on (dr. Koro- šec) napravil s svojimi nazori na dvoru ne- simpatičen vtis. V parlamentu pa da se je dalo ugotoviti ravno nasprotno, ker Ko- rošca niso gledali »mrkim okom« kakor zadnje dni, ampak je našel povsod odprta vrata. — Tako »Obzore« poročilo. Kdor pa pozna stare zveze med Pribičevićem in g. A. Kristanom z ene, in Pribičevićem že- ljo priti zopet na vlado s pomočjo neodgo- vornih činiteljev z druge strani, ta se ne bo čudil, da je Pribičević porabil tudi zad- nji adut, namreč znano naklonjenost kralja napram osebi g. A. Kristana, da izpelje svoj načrt. In kdor pozna Kristanovo nerazpolo- ženje proti »klerikalcem«, bo prav dobro razumel, zakaj je napravilo mišljenje dr. Korošca na dvoru »nesimpatičen vtis«, saj je bila baš nalog g. A. Kristana, za ka- tero je bil od Pribičevića naprošen, da to, kar je po vsej verjetnosti povedal dr. Ko- rošec kralju, napravi in predstavi kot ne- simpatično. In g. Tone Kristan je po avdi- enci pri kralju tudi skrbel za to po Belgra- du, da bi dobila javnost takšen vtis, ter je hkrati z bleščečim obrazom pripovedoval, da bo prišla vojaška diktatura.

+ Zanimivo tolmačenje. Belgrajska »Politika«, ki ima notorično dobre zveze z dvorom, objavlja besedilo kraljevega go- vora na »slavi« 2. pešpolka. Konec govora se po »Politiki« glasi: »Uveren sam, da vi to činite in da ču uvek in v vsakom času, kad god bude otačbina u opas- nosti, moči računati na vas.« — Na dru- gem mestu pa pravi »Politika« (v isti šte- vilki): »Slavi« su prisustvovali i mnogi po- litičari iz raznih političkih grupa i na njih je taj kraljev govor osta- vio utisak, da se narodno je- dinstvo ima sačuvati po svaku cenu.« — Kakor je razvidno iz besedila govora, kakor ga navaja »Politika«, in pa iz komentarja istega lista, tu nekaj ni v redu.

pravljajati. Nekoga na primer izberejo, da bo učenjak, mislec. Njegovi odgojitelji se koj lotijo posla. Vsakršno drugo nagnenje mu udušijo, mu odvzamejo vobče možnost, da bi ga udeleževal. Vnemajo pa ga za du- ševno delo in v njem ga neprestano urijo. S posebnimi sredstvi pospešujejo rast mož- ganov. Pri zemljanih omejuje trda koščena črepinja razširjanje možganov, seleniti ima- jo mesto črepinje le tenko kožico na glavi in možgani se morejo neomejeno širiti in raztezati.

»In bodočemu mislecu rastejo možgani, telo pa na račun te enostranske rasti zao- staja. Truplo usahne, roke se posušijo, no- ge oslabijo, da morajo seleniti-misleca v nosilnici nositi okrog. Obraz mu izgine pod ogromno »shrambo za možgane«. Razen za jed in najnujnejši počitek nima nobenega drugega zanimanja ko za študiranje in raz- mišljanje. — Za družbo ne mara, razen za sebi enake učenjake-mislece, vse druge se- lenite sovraži. Drugega ne govori kakor o učenih stvarih, o svoji stroki, za drugo sploh nima zmisa. Smeje se nikoli, le če mu nova, učena misel pride, tedaj se na- reži. Čuvstev ne pozna. Vesel in žalosten, jezen in zadovoljen je le pri svojih učenih raziskavanjih. In tako pričakuje svoj ko- nec —.

»Drugega odločijo, da bo pastir. Že v zgodnji mladosti mu vtapejo v glavo, da mo- ra misliti in se brigati le za govedo. Gove- do je njegova ljubezen, njegovo veselje, nje- gova žalost. Njegovo telo je močno in veliko,

+ Diplomatski molk. Glavno glasilo radikalne stranke »Samouprava« o seda- nji krizi doslej še ni objavilo niti besedice. V radikalnem klubu pa razpravljajo o pre- hrani pasivnih krajev... Bo že g. Pašić naredil, da bo prav.

+ Nemaško stališče. »Cillier Zeitung« dne 22. t. m. piše v uvodniku med drugim: »Nemški zastopniki so pri volitvi začasnega zborničnega predsednika glasovali za vlado. Za vlado in ne za radikalno stranko. To je treba dobro naglasiti, čeprav je bila vlada topot identična z radikalno stranko. Ravna- nje nemških parlamentarcev je naravna po- sledica dosedanjega stališča nemške manj- šine. Če so svoje glasove ob svojem prvem nastopu oddali vladi, je bilo to več nego sa- mo poklon državi, katere državljani smo. Bil je izraz resne volje za sodelovanje. Sma- trati smemo, da bi bili v vsakem slučaju tako ravnali, četudi ne bi bili imeli vlade ravno radikalne. V tem zmisla je treba pre- sojati prvo glasovanje; vse drugo so praz- ne kombinacije. — O nadaljnjem stališču naših zastopnikov govoriti že danes, bi bilo prezgodaj. Kolikor nam je znano, se med njimi in drugimi parlamentarnimi skupina- mi še niso vršila nikaka pogajanja.« Slab iz- govor za centralistično stališče, ki so ga za- vzeli nemški poslanci prvi dan v narodni skupščini!

Koroške novice.

+ Resnica o koroških Slovencih. »Ko- roški Slovenec« dne 18. aprila t. l. raz- pravlja o Seiplovem obisku v Belgradu in njegovih izjavah o položaju koroških Slo- vencev. List zavrača te izjave kot neod- govarjajoče dejanskemu stanju ter nada- ljuje: »Dovoljujemo se prav vljudno vpra- šati: Ali Heimatsdienst in Heimatschutz- verband res iz same ljubezni do nas raz- ganjata slovenska zborovanja, napadata Slovence in jim kratita vsako državljansko pravico, kakor se je to dogodilo zopet na velikonočni ponedeljek v Grebinju? Je-li morda v smislu mirovne pogodbe in varstva manjšin, ako celovska vlada na opetovane prošnje in zahteve ne dovoli slovenskih šol in noče upeljati na željo starišev slovenskega pouka v ljudskih šolah? Ali smatra državni kancler na Ko- roškem vse v redu, ako so oblasti po ple- biscitu odstavile slovenske delavce, na- stavljence, uradnike, učitelje in duhov- nike ter jim s tem odvzele vsako eksis- tenco na domači zemlji? Kako hoče du- najska vlada zagovarjati, da se izganjajo Slovenci-domačini iz dežele, zato pa na vseh mestih nastavljajo sami Nemci, tujci, ki so avtohtonomu slovenskemu prebiva- lstvu večinoma sovražni? Kako se vse to ujema z določbami mirovne pogodbe in z obljubami koroškega deželnega zbora od 28. septembra 1920? Odgovori na ta vpra- šanja bi sliko o razmerah slovenske manj- šine na Koroškem, kakor jo je podal dr. Seipel v Belgradu, bistveno izpremenili. Resnica in pravica nad vse! To je, kar mi zahtevamo. Po st.-germanski mirovni po- godbi (odstavek V.; varstvo manjšin) ima- jo vse države, ki so članice Zveze nara- dov, pravico, vrhovni svet na kršitev ali na nevarnost kršitve katerekoli teh ob- veznosti opozoriti... S tem je izrečeno, da je dotična država, ki je na ohraniti kake narodnostne manjšine zainteresira- na, tudi opravičena, zagovarjati njene in- terese. Nemška Avstrija se brezdvomno zelo zanima za usodo Nemcev v Jugosla- viji. Da njihove pravice niso prikrasane, nam pričajo volitve v narodno skupščino, pri katerih so dobili Nemci 8 poslancev.

noge dolge in vstrajne v hoji, roke ne zna- jo drugega ko poganjati govedo. Oko vidi le govedo, uho sliši le govedo, možganov vobče nima. »Čemu — m'm —?« je dejal Fi-u, ko mi je stvar razlagal. Na površju mesca živi in v votlinah neposredno pod njim. Za notranjščino se ne briga. Brezbri- žen, da, sovražen je do vseh, ki niso pastir- ji kakor on. Živi in umrje za govedo.«

Spet drugi je za mesarja. Vzgojijo mu krepke, dolge roke, vajene držati sekiro, krepke noge dobi in široka pleča. Možgani pa mu usahnejo, ne potrebuje jih pri svo- jem poslu, na klanje je obrnjeno vse nje- govo mišljenje in hotenje, robato in sirovo postane vse njegovo obnašanje.«

»Druge vzgojijo za stražnike in redar- je. Oglati in robato postane njihovo telo, dolge noge jim pustijo zrasti, roke vajene trdo prijeti, rast možganov pa jim njihovi odgojitelji zadržujejo, shramba zanje je čisto neznatna, mesto tega pa se razvije vsa glava v strašno dolg nos. Čemu da potre- bujejo tako dolgo vohalo, sem vprašal Fi- uja, pa zamomljaj je: »M'm — m'm in ni mi obrazložil te skrivnosti. Menda mu je manj- kalo pravega izraza. Videl pa sem, da so s svojimi dolgimi nosovi povsod stikali za me- noj, koder sem hodil.

»In tako vzgojujejo telesno in duševno vse svoje državljane: nosače, sele, strojnike, pa tudi duševne poklice: učitelje, odgojitel- je, katerih edino veselje in edina zmožnost je ta, da enostranski odgojujejo selenite, računarje, risarje itd. —«

Ali bo tudi Jugoslavija storila svojo dolžnost napram njenim manjšinam v Avstriji in izpolnila dano obljubo? Belgrajska pogajanja našega položaja niso prav nič izboljšala.

K Reparski umor v Celovcu. V Celovcu so našli umorjenega v njegovem stanovanju 45 letnega trgovca Georga Gasser. Morilec je uropal vso gotovino in nekaj obleke. O Gasserju je bilo znano, da je večkrat prenočeval mlade moške.

Primorske novice.

p 21. april. Včeraj je Italija prvič praznovala dan 21. aprila kot spominski dan ustanovitve Rima in hkrati kot praznik dela. Ta dan so se vršile velike državne svečanosti s sodelovanjem vojskstva, narodne milice, šol itd. Bil je ta dan prvi splošni pregled novoustanovljenih čet narodne milice.

p Fašistične Potemkinove vasi. Voditelj fašističnih strokovnih organizacij v Furlaniji dr. Lessi neutručno snuje vedno nove strokovne organizacije. Zadnji čas je osnoval organizacijo hotelirjev in gostilničarjev, zvezo trafikantov, organizacijo tramvajskih uslužbencev. On bo organiziral za fašiste vse, kar leze in gre, saj upirati se zaenkrat fašističnim ukazom še ne kaže. Toda kakor hitro bo potegnil svobodnejši veter, se bo zrušila stavba fašističnih strokovnih organizacij kakor hišica iz kart. To pa še prav posebno na Goriškem, kjer celo italijanski domačini sovražijo fašizem, ki jim je vzel pokrajinsko prvenstvo.

p Italijanske vesti. Italijanski ministrski svet je v svoji seji dne 20. t. m. odobril zakonski odlok, s katerim se uvaža kot praznik dela dan 21. maja dan 21. aprila kot dan ustanovitve Rima. — Dalje je ministrski svet imenoval šest novih senatorjev, med temi dr. Grossiccha z Reke, odvetnika Antona Tacconija iz Splita in prof. Antona Cippica iz Trogira. — Rok za opejzo ozir. za podelitev italijanskega državljanstva se podaljša za 60 dni, a velja to le za slučaje, ko more prosilec dokazati, da zaradi višje sile ali drugih ovir, ki niso bile odvisne od njegove volje, doslej ni mogel vložiti prošnje za državljanstvo. Za državljanske zadeve iz celokupne Julijske krajine je pristojna tržaška prefektura. — Izseljeniški inšpektorat za celokupno Julijsko Benečijo in Zader se ustanovi v Trstu.

Štajerske novice.

Napad »Orjuna« na vojnega invalida.

Maribor, 21. aprila. (Izv.) Danes ob pol 1. popoldne se je vračal urednik »Stražec« G. Golc od obeda nazaj v Cirilovo tiskarno. Šel je po sredi ceste. V Jurčičevi ulici prav poleg Mariborske tiskarne, kjer izhaja »Taborec«, skočil iz hišnih vrat nanj Orjunec Reja in ga udari po licu, mu prebije ušesno mreno, zada rano na licu ter razbije očala. Golc je bil naenkrat ves krvav. Nato ga obkoli do 30 Orjuncov in ga bije po glavi in po rokah. Tega poboja se je udeležil tudi glavni urednik »Taborca« Rehar. Policije ni bilo nikjer blizu. Občinstvo je glasno obsodilo zavrtni napad na neoboroženega urednika, ki je šel mirno po sredi ceste na svoje delo. Posebno je ljudstvo obsodilo Orjuno radi tega, ker so pobili G. Golca, ki je vojni invalid, ki ima suho roko, tako da se nikakor ne more braniti. Poškodbo na Golcu je zdravnik označil kot težko. Ljudstvo je tako ogorčeno nad Orjuno, da se je bati najhujšega, ako bo vlada še dalje mirno gledala orjunske napade in poboje.

Š Ponikva. Odpovedal se je županstvu g. Anton Podgoršek, župan na Ponikvi ob j. ž. (pristaž SKS). Volitev novega župana se bo vršila v četrtek 26. t. m. ob 8. zjutraj. — V nedeljo, 22. t. m. popoldne ob 3. prirede na Ponikvi ob j. ž. šolski otroci predstavo: »Šivilja Klarca«. Gostje dobrodošli. Igra se ponovi prihodnjo nedeljo, 29. aprila. Čisti dobiček je namenjen revnim otrokom.

Š Mariborska državna borza dela v l. 1922. Iz letnega poročila državne borze dela za l. 1922. posnemamo: V področju te borze se je v l. 1922. nasproti l. 1921. število delojemalcev vrnilo na 2374 ali 35,8 odst., število delojemalcev pa za 1637 ali 30,3 odst.; uspešnih posredovanj se je izvršilo 1220 ali 49 odst. Poslovanje je obsegalo v celoti 4061 strank. Pismeno je urad uspešno posredoval delo v 41,08 odst. za delojemalce in v 51,68 odst. za delodajalce. Upravni stroški so znašali po približno 8,00 Din za vsako uspešno posredovanje, dočim so l. 1921. znašali ti stroški še približno 11,90 Din. Vendar je to znižanje stroškov deloma prisiljeno, ker posluje borza v skrajno nezadostnih prostorih in ima vsaj eno delavno moč premalo. Poslovnih dni je imela borza 294, vsak dan je poprečno odpravila 54 strank. Skupno število opravljenega zapisa je 4044. Nakaznice za polovično vožnjo na železniceh je izdala 176.

Š Umrl je v Mariboru bivši trgovec in predsednik Trgovskega gremija g. Ivan Grubitsch, star 85 let.

Š Najdena utopljenka. Na obrežju Drave v bližini vasi Ročnice so našli mrtvo truplo neznanca.

160 cm velike ženske, katero je priplula reka od Maribora. Pri utopljenki so našli recept dr. A. Blažija iz Karlovca.

Š Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik »Karo-čevlje«, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19. Telefon 157.

Dnevne novice.

— Kulturna statistika. Včerajšnje »Jutro« dokazuje, da ne uživa Belgrad v skrbi za svoje kulturne potrebe nobene prednosti pred Ljubljano, pač pa jih uživa Ljubljana. To neverjetno trditev dokazuje »Jutro« s statistiko in sicer s statistiko obeh vseučilišč, ki jo je pobralo iz »Vremena«. V Belgradu pride na 5923 slušateljev 177 učnih moči, torej na 38 visokošolcev pride 1 učna moč, 1 reden profesor pa na 104 dijakov. V Ljubljani pa pride na 1162 dijakov 120 učnih moči, torej pride 1 učna moč niti na 10 dijakov, 1 reden profesor pa pride že na 30 dijakov. — Po taki »statistiki« se da tudi dokazati, da je najboljša bolnišnica na svetu ona v Krškem, mnogo boljše kot n. pr. splošna bolnica s klinikami vred na Dunaju. V Krškem pride večših že na 5 ali 6 bolnikov 1 zdravnik, na Dunaju pa pride 1 zdravnik na nekaj sto bolnikov, 1 profesor pa na 500—600 bolnikov! »Jutro« je namreč nekoliko zamenjalo mnogo ličen znanstven zavod z enolično »kasarno«. Srednjeevropsko popolno vseučilišče mora navadno imeti vsaj 4 fakultete, brez ozira na število slušateljev, ki se bodo na teh fakultetah vpisali. Vsaka fakulteta mora imeti določeno število znanstvenih stolic in zavodov, če hoče vršiti svojo nalogo, in sicer zopet brez ozira na število slušateljev. — Mi razumemo političen boj, razumemo tudi sredstva, ki se uporabljajo v takih bojih, ampak toliko bi »Jutro« že lahko vedelo, da so vseučilišča in vojašnice stvari, ki se ne dajo primerjati in naj zato ne slepari s »statistikami«, ki nobena statistika ni.

— Nema pare. »Honorarni nastavniki« so pomožne učne moči na vseučilišču. To da država ne plača človeku, ki je na državni plači skromne kronice, kolikor mu jih dolguje za pouk od ure. Ker pa denarja le ni bilo in ni bilo, so se gospodje obrnili na Belgrad s ponižnim vprašanjem, kako in kaj in kdaj. Sedaj so prešli iz Belgrada odgovor črna na belem, da ni nič, »pošto nema para«, razen za Srbijo, za katero je pa finančni minister »imao para«. — Take sramote, da država ne plača človeku, ki je na državnem zavodu delal, ni poznala menda niti stara turška uprava. Ali mislijo v Belgradu, da se tako dela propaganda za zvišanje našega državnega ugleda v svetu?

— Novi ruski begunci v Jugoslaviji. Večje število ruskih beguncov, kateri so dospeli na Poljsko po l. 1918 in so zdaj na odredbo poljske vlade morali zapustiti republiko, je naprosilo belgrajsko vlado za potno dovoljenje v Jugoslavijo. Te prošnje, v kolikor so že pregledane, so bile tudi ugodno rešene.

— Prestojno gasilno društvo na Brezovici priredi dne 10. maja t. l. ob 8. uri popoldne in zvečer ob pol 8. dve igrice v Katoliškem domu na Brezovici s pevskimi točkami, dne 10. junija pa vrtno veselico na vrtu gosp. Fr. Velkavrh na Brezovici. Tovariška društva prosimo, da na ta dneva ne bi prirejala svojih prireditev. — Odbor.

— V podoficirsko šolo vojne mornarice v Šibeniku (Dalmacija) se sprejme v oktobru t. l. do 120 gojencev iz občinstva. Pogoji za sprejem v to šolo so, da je kandidat najmanj 16 in ne več kot 18 let star, da je dovršil najmanj štiri razrede ljudske (osnovne) šole, da je državljan kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev in da je telesno sposoben za mornariško službo. Podrobni pogoji so razvidni iz »Uradnega lista«. Lastnoročne prošnje je predložiti Komandantu podoficirske šole vojne mornarice v Šibeniku najkasneje do 30. junija t. l. Pouk v tej šoli traja dve leti.

— Važne gospodarske knjige priporoča današnji oglas Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Vsakdo želi izboljšati svoje gospodarstvo in pomnožiti svoje dohodke, kar doseže najhitreje, ako se ravna po nasvetih dobrih strokovnih knjig, ki nudijo preizkušena navodila. Nobena stvar se tako hitro ne izplača kakor dobra strokovna knjiga.

— Podružnica Jugoslovanske Matice v Ljilji. 9. aprila se je vršil II. redni občni zbor litijske podružnice Jugoslovanske Matice, katerega je otvoril g. vladni svetnik Podboj, predsednik podružnice. Nato je poročal tajnik g. Fr. Jenko v krasnem in vzpodbudajočem govoru o delovanju podružnice tekom njenega II. poslovnega leta. Da je podružnica delovala z verno in požrtvovalnostjo, nam dokazuje blaginjavno poročilo. Dohodkov tekom poslovnega leta je bilo 9588 Din 6 par. Nato je bil izvoljen novi odbor, v katerega so bili izvoljeni sledeči odborniki: Predsednik lekarnar Brilli, podpredsednik sodnik Velušček, tajnik nadoficijal Bizjak, blaginjavni nadoficijal Habjan. Odborniki: ga. Svetec Terezina, župan Lebinger, nadučitelj Andolšek. Namestniki: gđ. Minka Kalin, Ferdo Tomazin in Janko Končar.

— Dražba lovov v kranjskem okraju. Pri okrajnem glavarstvu v Kranju se bodo vršile javne dražbe lovov naslednjih občin: Hrastje in Senčur dne 4. junija, Stražišče in Naklo dne 6. junija, Trčič, Sv. Ana in Sv. Katarina dne 7. junija, Velesovo dne 11. junija. Zakupni in dražbeni pogoji se lahko ogledajo pri okrajnem glavarstvu v Kranju med uradnimi urami.

— Pozor na občinski lov Rateče-Planica. Pri okrajnem glavarstvu v Radovljici se bo prihodnji ponedeljek 23. t. m. ob deseti uri popoldne oddali na dražbi lov občine Rateče-Planica. Opozorjamo vse ljubitelje lova na to priliko. Omenjeno lovišče je izvanredne važnosti radi divjih koz in srn, ki se jih nahaja v zadostni množini na tem prostoru. Že Planica sama vabi k obisku radi svoje divne lepote. Lov se začneja takoj pri postajališču Planica.

— Varni red in tarife paroplovov družbe v Trstu. Trgovaška in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja interese, da so v zborniški pisarni na vpogled vozni redi tržaških paroplovnih družb »Lloyd Triestino, Cosulich, Cunard Line, Anchor Line«, dalje predpisi in določbe za tržaška blagovna odpravišča in za javna skladišča v Trstu.

— Protisakonita uporaba že rabljenih frankovnih znamk za ponovno frankovanje poštnih pošilk. Poštna uprava je ugotovila, da nalepljajo stranke na pisemske pošiljke dostikrat take znamke, ki so bile za frankovanje pošilk že rabljene, ali pa znamke, ki so sestavljene iz več delov, oziroma, ki so izrezane iz že rabljenih dopisnic. Na takih znamkah so sledovi prvotnih poštnih pečatov včasih še prav dobro poznajo, ali pa so z mehaničnimi ali celo s kemičnimi sredstvi zabrisani, deli sestavljenih znamk pa skrbno strnjani. Tako goljufivo frankovanje ni samo po poštnih obratnih predpisih neveljavno (prejemnik take pisemske pošiljke plača namreč obenem frankovno pristojbino), ampak se smatra obenem za prestopek zoper državni dohodarstveni zakon, ki predpisuje za tak prestopok kazni in zahteva, da naznani poštna uprava krivca finančni oblasti. Stranke naj torej v lastnem interesu pazijo, da ne bodo hote ali nehoti kršile finančnega zakona.

— Paketni promet s Turčijo. Poštno in brzojavno ministrstvo naznanja, da je odalej odprt poštni paketni promet razen s Carigradom tudi z nekaterimi drugimi kraji evropske in azijske turške države.

— Okradena grofica. Grofici Hildi Nako je bilo ukradenih med vožnjo iz Budimpešte na Dunaj biserov in briljantov v vrednosti 785 milijonov avstrijskih kron.

— Chemotechna. V Ljubljani, Mestni trg št. 10, se je otvoril laboratorij za izdelovanje kemičnih farmacevtskih in sorodnih produktov. Domačemu podjetju želimo najboljši uspeh.

— Čevlje kupujte od domačih tovarov. Tvrde Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1. 3322

Raznoterosti.

r Konec zaprek za pridobitev ameriškega državljanstva. V letih po vojni so v Združenih državah tistim izseljencem, ki so bili za časa vojne odklonili vstop v ameriško armado in odhod na evropska bojišča, sprejem v ameriško državno zvezo odklanjali. Sedaj so ameriške oblasti naznanile, da z mesecem novembrom t. l. ko preteče pet let od sklepu mira, ta zapreka za pridobitev državljanstva ugasne. S tem bo tudi pre mnogim slovenskim izseljencem zelo ustreženo.

r Sveže češnje in Veliki noči. Vrtnarja A. Barylvi v Kršu na Češkem se je posreželo ohraniti na poseben, doslej samo njemu znan način lanske češnje do letošnje Velike noči. Češnje so se tako dobro ohranile, kakor bi bile baš natrgane na drevesih. Niti njih lupina ni uvela. Okusa so pa tako slastnega, kakor jesenske popolnoma zrele češnje. Vrtnar B. je poslal nekaj takih češnje praškim češkim uredništvom in sadjarskim strokovnjakom v pogled. Manjšo zalogo tako ohranjenih češnje pa bo imenovani vrtnar poslal na gospodarsko razstavo, ki se bo vršila sredi maja t. l. v Pragi.

r Ukradena železniška proga. V Avstriji so dosegli rekord v tatvini. V Pragi so uzmogli ukradli sicer lokomotivo, ali Dunaj ima še večje tatinske mojstre — saj so odnesli v nočni temini celo železniško progo. Dunajski listi poročajo, da so bile na pred vojsko najbolj važni dunajski železnici, ki drži z Dunaja na Kahlenberg, ukradene tračnice in pragovi. Od vse železne ceste je ostalo samo nekaj nasipov in srednje nazobčane tračnice. Vožnja na Kahlenberg je prenehala že med vojsko.

r Uspehi katoliških šol. V Fort Wayne v Ameriki je časopis »Saturday Night« razpisal deset nagrad za najboljšo učence državnih in zasebnih šol v pokrajini. Izpitna komisija je bila sestavljena iz enakega števila članov katoliških, protestantskih in državnih šol. Uspeh je bil ta, da je devet nagrad pripadlo učencem katoliških farnih šol.

r Svetilnikajoče se palme. V severnem delu največje puščave na svetu Sahare so našli palmova drevesa, kojih listi ob močni mesečini žare v posebni vilični svetlobi. Zanimivo je da se listov rob svetilka tudi tedaj, ako so listi odrezani.

r Mesto kralja Davida. Kakor poročajo londonski listi, odide v bližnji bodočnosti v Palestino več angleških učenjakov, ki nameravajo kopati na hribu Ofelu v večjem obsegu. Upajo, da bodo odkrili del starega Jeruzalema, zlasti pa palačo kralja Davida.

r Francoske izgube v svetovni vojski. Francoske vojne izgube znašajo po popravljanih podatkih pariškega statističnega društva vsega vkup 1.128.300 padlih, več ko 800.000 ranjenih, nad 690.000 invalidov ter 265.088 takih, ki jih pogrešajo. Ozemlje, ki je bilo v vojski uničeno, meri 8.306.350 hektarjev s 4829 občinami in 794.000 uničenimi ali poškodovanimi poslopji. Stroški za popravilo vseh teh škod na zemljišču in hišah znašajo doslej 98 milijard frankov in bi bilo treba še nadaljnjih 84 milijard, da bi se vsa škoda popravila.

Gospodarstvo.

Naš naraščajoči izvoz.

Početkom aprila t. l. je izdal statistični urad v Belgradu pregled izvoza za l. 1922. Iz tega pregleda je razvidno, da je izvoz naše države konstantno napredoval. Kljub temu, da je bil izvoz za dva najvažnejša produkta Jugoslavije t. j. žito in živino v mesecih od septembra do decembra 1922 docela zaprt, je vendar dosegel izvoz v prejšnjem letu 8071,5 milijonov dinarjev, to je za 510 milijonov več, kakor je znašal v letu 1921, ko je dosegel 2.480,7 milijonov dinarjev. A 1.750,9 milijonov dinarjev več, kakor v letu 1920, ko je dosegel izvoz 1.820,6 milijonov Din. Iz tega je torej razvidno, da je naš izvoz v zadnjih 3 letih narasel skoro trikratno. A vendar je še kljub temu naša trgovska bilanca pasivna. Danes nam ni mogoče ugotoviti razlike našega izvoza in uvoza, ker statistični urad še ni izgotovil izkaza našega celokupnega uvoza, vendar se pa v gospodarskih krogih uvoza v pretečenem letu cenil na približno 4,5 do 5 milijard, tako da bi se nekako mogla ceniti diference za krog 40 odstot. Tudi tukaj imamo zaznamovati uspeh, ker naša pasiva je bila v letu 1920 82 in v letu 1921 48 procentov. Dosegel bi se bil večji uspeh, če bi ne bili glavni naši produkti, kakor žito in živina kot že preje omenjeno, konec leta 1922 docela zaprti izvozu.

Če si bližje ogledamo številke našega uvoza in izvoza, tedaj vidimo, da se je naš izvoz silno dvignil. V letu 1921 se je največje izvozilo v Avstrijo, v preteklem letu pa je presegal naš izvoz v Italijo izvoz v Avstrijo. V splošnem lahko trdimo, da je naš izvoz v zapadne države (na Anglijo, Francijo in Švico) zelo narasel. Zanimivo pa je, da Češkoslovaška, kljub temu, da je izvoz v to državo silno narasel, ni dosegla našega izvoza v Švico, tako da je Švica dosegla od šestega četrto mesto. Naš izvoz je silno narasel proti zapadnim državam in to v države dobre valute. Zanimivo je, da je Nemčija ostala kljub temu, da je izvoz v Nemčijo procentualno silno padel, na tretjem mestu. Posamezne številke izvoza bi bile glasom statistike sledeče: Avstrija l. 1920 593,4 mil. dinarjev, odstot. 42,67; l. 1921: 882,4 mil. Din, odstot. 85,88; l. 1922: 705,5, odstot. 22,97. Italija leta 1920: 356,2 mil. Din, odstot. 28,98; l. 1921: 574,4, odstot. 23,43; l. 1922 861,5, odstot. 28,05. Nemčija leta 1920: 99,8, odstot. 7,52; l. 1921: 897,4, odstot. 16,15; l. 1922: 280,1 mil. Din, odstot. 8,47. Švica l. 1920: 49,6, odstot. 3,68; l. 1921: 169,1, odstot. 6,87; l. 1922 235,2 mil. Din, odstot. 7,66. Češkoslovaška l. 1920: 67,6, mil. Din, odstot. 5,12; l. 1921: 100,8 mil. Din, odstot. 4,10; l. 1922: 232,8 mil. Din, odstot. 7,59. Francija l. 1920: — mil. Din, odstot. 8,13; l. 1921: — mil. Din, odstot. 1,66; l. 1922: 181,4 mil. Din, odstot. 5,91. Anglija l. 1920: — mil. Din, odstot. 0,25; l. 1921: — mil. Din, odstot. 0,72; l. 1922: — mil. Din, odstot. 1,92. Ogrska l. 1920: — mil. Din, odstot. 2,14; l. 1921: — mil. Din, odstot. 1,21; l. 1922 — mil. Din, odstot. 5,41.

Ceravno je bil izvoz za najvažnejše produkte, kakor žito in živino precej oviran, je bilo v letu 1922 izvoženega v celoti 64.860 to žita, proti 449.282 ton v letu 1921. Eksport živine je znašal v letu 1922 105.000 glav goveje živine (v letu 1921 108.214), v letu 1922 117.000 glav prašičev (v letu 1921 219.554 glav).

Celokupni vrednostni iznos goveje živine je bil v letu 1922 414,2 mil. dinarjev proti letu 1921 pa 444,8 mil. dinarjev. Mesa in mesnih izdelkov je bilo izvoženega v letu 1922 21518 ton (1921 26.785 ton) v vrednosti od 280,5 milijonov (l. 1921 pa je znašal iznos gori imenovanega izvoženega blaga 269 mil. dinarjev).

Tudi izvoz jaje in sliv je silno narasel, tako da je izvoz jaje v letu 1922 dosegel 13.387 ton, v vrednosti 267,6 milijonov dinarjev in izvoz sliv 40.443 ton, v vrednosti 185,7 milijonov dinarjev. Celokupni izvoz poljskih pridelkov je znašal v letu 1921 1.783 mil. dinarjev, kar bi odgovarjalo 59 odst. proti 56,5 odst. v letu 1921.

Iz te statistike je torej razvidno, da je dosegel eksport poljskih pridelkov skoraj polovico celokupnega eksporta iz naše države. Zelo velik je tudi eksport našega lesa, ki je v pretečenem letu dosegel 17 odstot celokupnega izvoza. Pri lesnih vrstah je bilo izvoženega v letu 1922 112.579 ton lesa za kurjavo v protivrednosti 29,9 milijonov dinarjev, dalje 67.660 ton stavbenega lesa v protivrednosti 452,6 milijonov dinarjev in 34.177 ton rezanega lesa v skupni vrednosti 98,6 milijonov dinarjev.

Iz navedenega je razvidno, da naš izvoz vendar še ni dosegel one višine, katero bi lahko dosegel pri našem naravnem bogastvu. Naša vlada, kakor naši gospodarski krogi, bi morali obrniti večjo pozornost na to, da bi se izenačili naš izvoz s uvozom ter postala naša trgovska bilanca aktivna, kar je pri tolikem naravnem bogastvu v naši državi mogoče. Za tekoče leto je upati — če bodo politične razmere ugodne — da se bo mogoče trgovska bilanca izenačila, če vpoštejemo, da nam je ostalo še iz minulega leta preostanek od približno 25.000 vagonov žita in približno 120.000 glav prašičev in okroglo 8 vagonov mesa in mesnih izdelkov. Naravno, da je treba v prvi vrsti gledati za pobiljšanje naših transportnih sredstev.

g Zadruga zveza v Trstu. Glasom poročila in bilance za l. 1922, t. j. za drugo upravno leto, je bilo v tržaški Zadrugi zvezi včlanjenih 127 zadrug, od teh 85 denarnih, 32 konzumnih, 6 mlekarskih, 1 vinorejska, 2 stanovanjski in 1 mlinarška zadruga. Po deležih odpade: 17 zadrug na Goriško, 65 na Istro, 24 na Notranjsko, 21 na Trst. Vseh plačanih deležev je bilo 2319 v skupnem znesku 23.196 lir. Revizij je izvršila Zveza 79, denarni promet je znašal 14.772.404 lire.

g Italijanska trgovska bilanca se je v januarju 1923. precej izboljšala. Uvoz je znašal 1058

milijonov, za 259.5 milijona manj nego januarja 1922; izvoz pa 788.5 milijona, za 168.7 milijona lir več nego lani v istem mesecu. Celokupno izboljšanje znaša torej 428 milijonov.

g Podružnica Jadranske banke na Jesenicah. Jadranska banka a. d. v Beogradu otvorila 1. majem t. l. svojo stalno podružnico na Jesenicah na Gorenjskem.

BORZA.

Curij, 21. aprila. (Izv.) Belgrad 5.60, Berlin 0.210, Amsterdam 215.75, Newyork 551, London 25.65, Pariz 36.55, Milan 27.25, Praga 16.4250, Budimpešta 0.11, Varšava 0.120, Dunaj 0.00775, Sofija 4.20.

Ljubljanske novice.

Ij Opozorjamo na občni zbor »Slovenske Straže«, ki se vrši danes ob 10. dopoldne v Jugoslovanski tiskarni I. nadstropje. Prosimo obilne in točne udeležbe.

Ij Bogoslovna Akademija priredi v ponedeljek, dne 23. aprila zvečer ob 8. uri, v Alojzijevešči I. nadstr. izredno predavanje. Predaval bo abbé André Arnou v francoskem jeziku o sedanjih versko-kulturnih razmerah v Franciji. Predavanje bo informativnega značaja in so povabljeni vsi, ki želijo slišati pristnega Francoza o tem zanimivem predmetu.

Ij »Akademsko pevsko društvo Politehnike iz Lwowa« priredi 28. t. m. koncert v Unionski dvorani. Ponovno se obračamo do ljubiteljev glasbe in še posebej na narodno čuteče občinstvo, da sprejme ob tej priliki po enega ali dva akademika omenjenega društva na stanovanje za dva dni, 27. in 28. aprila. Cenjene ponudbe blagovolite poslati na naslov: »Društvo prijateljev poljskega naroda« Slomškova ulica 7.

Ij Tržnih poročil o cenah na ljubljanskem trgu že nekaj časa nikjer ni. Ali so cene že tako visoke, da se jih bojijo dati na manjše na deslo?

Ij Opazovanja. Zanimivo je včasih pogledati v trgovske izložbe. Pri modistovkah na primer. Slamnik, čisto navaden, z nekoliko peresi ali drugimi okraski: 800—1000 linarjev! Kar je pa lepšega blaga, pa nima značajne cene, ampak ima samo listek z napisom »luksus«. Ali pa čevlji. Če so koščaki, stanejo 400—500 dinarjev. Moške obleke: 2000 dinarjev povprečno, če je namreč res obleka, ki to ime zasluži in ni samo grača za 2 do 3 mesece. — Sedaj pa primerjajte s temi cenami razne druge cene, 1. pr. plače raznih nameštencev in potem se je boste več čudili, da je že skoraj vsa nameštčenja v Ljubljani en sam velikanski prevertni element.

Ij Frančiškanska prosveta priredi v torek 24. t. m. ločno ob pol 8. uri zvečer velezanimivo skioptično predavanje, pa ne v društveni dvorani na frančiškanski poti, temveč v dvorani državnega muzeja. Vsi ste prijazno vabljeni.

Ij Prosveta frančiškanske župnije priredi dne 3. maja izlet na Zalostno goro. Zbirališče na tuzajšnjem glavnem kolodvoru. Odpeljemo se v jutranjim vlakom ob 5. uri 50 minut do postaje Preseje. Na gori se vrši božja služba, pri kateri poje župništevski pevski zbor. Podamo se peš preko Pekla, tjer si ogledamo lepe slapove Ljubljane. Vrnemo se v Ljubljano z večernim vlakom. Izlet se vrši le ob lepem vremenu, v drugem slučaju se preloži. Jedila je vzeti s seboj. — Prijatelji društva in navanih krasot, pridružite se v čim večjem številu. Odbor.

Ij Podružnica Slov. Straže za frančiškansko župnijo ima odborovo sejo v sredo 25. t. m. ob 4. uri! — Predsednica.

Ij Sentjakobaka prosveta. Danes ob pol osmih zvečer bo skioptično predavanje o najnovejših odkritjih v Egiptu.

Ij V Stolni prosveti predava jutri v ponedeljek ob 8. zvečer g. prof. Mazovec o jako zanimivi varini. Predavanje je v Križankah.

Ij Na dan sv. Jurja, to je v torek ob 8. bo sv. naša v grajski kapeli na ljubljanskem gradu. Kavelica bo za ta slučaj dostopna javnosti.

Ij Društvo zasebnih nameštencev. Občni bor krajevne skupine Ljubljana se vrši v ponedeljek 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Mestnem domu (velika dvorana). Dnevni red je bil objavljen v »Glasilu« št. 8. Posebnih vabil se ne bo azposiljalo. Z ozirom na veliko važnost tega občnega zbora pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Osrednji odbor.

Ij Akademski soc. pedagoški kroček priredi sešanje v ponedeljek 23. t. m. ob 8. uri zvečer na mokem učiteljskem. Vspored: 1. Izobraževalno delo ved ljudstvom. (Referira tovariš Srečko Korovel.) Porazgovor. Vabimo vse, ki se za to vprašanje nimajo, posebno učiteljski naraščaj. — Odbor.

Ij Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v ljubljani priredi v nedeljo 29. t. m. vsakoletne tvoritvene kolesarske dirke na progi Ljubljana—t. Vid s sledečim vspremem: novinci 8 km, juniori km, seniori 8 km, damaka 2 km, glavna 10 km, andicap 5 km, tolažina 8 km. — Prijavo sprejema gospod Oskar Kärner v trgovini I. Gorec, palača ljubljanske Kreditne banke do 25. t. m. do 18. ure, sr se s tem zaključijo, poznejše prijave se ne bodo prejemale. — Zvečer ob 20. uri se v hotelu Tivoli športno družabni večer združen s tekami a aparatih. Vstop prost.

Ij Promenadni koncert muzike Drav. divizije, apelnik dr. Jos. Cerin, v nedeljo 22. t. m. ob 11. »Zvezdic. Spored: 1. Dvofak: Odlomki iz opere Trdoglavci; 2. Venzl: »Nepozabni«, pesem; 3. Rodini: uvertura k operi »Willem Tell«; 4. Wagner: obni sprev iz muz. drame »Tristan in Izolda«; 5. Sincel: Ruske pesmi.

Ij Umrla so v Ljubljani: Bernard Možina, posestnikov sin, 9 mesecev. — Ivana Čančula, posestnikova žena, 80 let. — Ivan Prestor, sin tov. delavca, 15 let. — Anton Gecele, policijski agent, 80 let. — Marija Cindrič, žena umirov. finančnega nadpiznika, 44 let. — Ivan Možina, posestnikov sin, 9 mesecev. — Vinko Cerar, posestnikov sin, 2 leti. — Fran Molé, uradnik, 26 let. — Fran Kvedere, rejnec, 8 mesecev. — Alojzija Keršinar, hiralica, 47 let. — Pavla Cerar, dninarjeva hči, 13 dni. — Albin Koprivnikar, železniški delavec, 29 let. — Josip Bischof, novorojenec, 9 dni. — Josipina Semeja, delavka, 16 let. — Amalija Mole, zasebnica, 87 let. — Marija Dobovšek, hči tehničnega uradnika, 5 tednov. — Bogomir Ozmek, sin žel. tapetnika, 8 mesecev.

Ij Za trgovce! V smislu uredbe osrednje vlade mora vsakdo, ki prodaja življenjske potrebščine v obratovalnici, na trgu ali drugem kraju, sumarno ali podrobno označiti cene posameznih predmetov, tako da jih lahko vsakdo razločno vidi. Cene se morajo umeti v dinarjih, ker je dinar denarna edinica v vsej kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Gremij trgovcev opozarja vse svoje člane na predstojajočo uredbo s pozivom, da jo točno vrše, da ne bo nepotrebnega kaznovanja.

Iz ljubljanske obč. uprave.

Magistratni gremij je imel pod predsedstvom župana dr. Periča 20. marca 1923 sejo, v kateri so reševali reči, ki so pridržane magistratu. Župan dr. Perič je uvodoma poudarjal, da letos v Ljubljani ni pričakovati velike novih stavb. Gremij je nato vzel na znanje poročilo višjega magistratnega svetnika dr. Rupnika, iz katerega poročamo:

Uporabna dovoljenja za dograjene stavbe so se izdala sledečim strankam: Francu Pogačniku, Dunajska cesta št. 76 za enonadstropno hišo z gospodarskim poslopjem in s skladiščem; Alojziju Mavserju novo enonadstropno vilo ob Zeleni poti; za uporabo dozdanih podstrešnih stanovanj Gustavu Egerju, Tržaška cesta št. 27 in Franju Malisu, Tržaška št. 29. Uporabno dovoljenje se je dalje sklenilo izdati Albinu Kuncu za enonadstropni dozidek, inž. Dukliču, Bohoričeva ulica št. 24 za uporabo polirjeve hišice, Kovačiču ob Cesti v Rožno dolino za uporabo njegove nove vile in Josipu Stupica uporaba nove remize za vozove.

Stavbna dovoljenja so se podelila: Jadranski zavarovalni družbi, ki bo zgradila na nekdanjem Souvanovem svetu ali podeljani Bethovnovi ulici trinadstropno hišo z lepim pročeljem. V novi hiši, ki bo dozdana do 1. oktobra letos, bodo v prvem nadstropju uradni prostori, 6 večjih in 2 manjših stanovanj. — Nove vile bodo zgradili Milan Hribernik (enonadstropno) ob Poljanski cesti št. 15, Nežika Benčan ob vogalu Marmontove ulice in Lepe poti (enonadstropno poslopje) in Anton Srebotnjak ob Cesti na Gorenjsko železnico. Dalje so se izdala sledeča stavbna dovoljenja: Državnemu vodstvu za preskrbo drv, ki je najelo mestni svet nasproti dolinskemu kolodvoru za malo poslopje, v katerem bosta pisarna in čuvajevo stanovanje, Nežiki Carman za zgradbo drvarnice, Miroslavi Svetlič, Cesta na Pasji brod za zgradbo gospodarskega poslopja, Izidorju Grčiču ob Tobačni ulici št. 5 zgradba drvarnice, kanalizacija in ograja, Ljubljanski kreditni banki zgradba avtogaraže in ravnatelj Antonu Kristanu, kateri je kupil še nedograjeno vilo od lekararja Gvida Bakarčiča, zgradba ograje. Prezidava enonadstropne hiše v Korunovi ulici št. 4 se je dovolila profesorju Jožetu Plečniku in zgradba podstrešne shranbe Pavlu Kreutzerju v Linhartovi ul.

Decentralizacija živilske trga. Da se omogoči tudi prebivalcem predmestij nakupovati v bližini meso, je gremij dovolil postaviti stojnici mesarjema Antonu Podboršku nasproti cerkve sv. Krištofa in mesarju Gramu v Prulah. Izvršiti se bo morala tudi decentralizacija trga z žvili, o čemur bo moralo staviti tržno nadzorstvo primerno predloge gremiju.

Gospodarske zadeve. O njih je poročal nadsvetnik Jančigaj. Invalidu Francu Kranjcu (90 odstot. invalid) se bo prenesla nekdanja lopa dohodarstvenega urada z Resljeve ceste na reg Gradašice, da se mu bo omogočila traffika. — Kavarnarju Krapežu se je dovolilo postaviti stole in mize pred kavarno in restavracijo proti letni najemnin 250 Din in kavarnarju Fiali (Emona) proti letni najemnin 500 Din.

Trebljenje barjanskih jarkov. Gremij je sklenil, da bo magistrat letos iztrebil in izčistil na Barju sledeče jarke: Jarek pri Voljarju (dolžina 2000 m), jarek ob Ižanski cesti (dolžina 430 m), Joškov jarek (dolžina 800 m), jarek ob Kolizejski poti (dolžina 330 m), jarek ob Opekarski cesti (dolžina 330 m), Keslerjev jarek na Havptmanci (dolžina 550 m) in Ponikvarjev jarek (dolžina 800 m).

Za odpravo stanovanjske bede v Ljubljani je izvolil občinski svet poseben osek, ki se je zbral pod predsedstvom župana dr. Periča dne 20. marca k svoji prvi seji. Sklenilo se je, da mora občinski svet z največjo energijo podpirati stavbno akcijo v Ljubljani upoštevajoč sledeče smernice: Hišnim posestnikom naj se omogoči, da s prizidki povijajo svoje hiše, če je zid dovolj trden. (Predlagal obč. svet, Pir.) Ustanovi naj se komunalna stavbna druga (obč. svet. Tokan in Moškeve), ki naj omogoči zidanje lastnih hiš tudi manj premožnim slojem. Obč. svet. Moškeve je poudarjal, da je odpravo stanovanjske bede zelo podležalo zavlačevanje potrditve župana s strani vlade, ker smo zdaj že v stavbi sezili, valed česar se predpriprave niso mogle izvršiti. Za odpravo stanovanjske bede je potrebno z ozirom na našeto mesečni financ delati na to, da bo mesto zidalo v lastni režiji, ker se morajo v službi mesta nahajajoče strokovne sile popolnoma izreči in se mora zložit predsek, da naj mesto lastne stavbe odlična podjetnik. Župan dr. Perič je opozarjal na dolžnost države zidati last-

na uradna poslopja, ker bi bilo pramih 200 stanovanj v mestu, če bi storila država svojo dolžnost.

Narodno gledišče.

OPERA.

Nedelja, 22. aprila: JANKO IN METKA. — Izven. Torek, 24. aprila: RIGOLETO. — Red E. Sreda, 25. aprila: CAROSTRELEC. — Red C. Četrtek, 26. aprila: NIZAVA. Gostovanje opernega baritonista g. Rudolfa Bukška. — Izven. Petek, 27. aprila: GORENJSKI SLAVCEK. Dijaška predstava po značilnih cenah. Začetek ob 4. popoldne. — Izven. Sobota, 28. aprila: TOSCA. Gostovanje opernega baritonista g. Rudolfa Bukška. — Izven. Nedelja, 29. aprila: JANKO IN METKA. Mladinska predstava. Začetek ob 8. popoldne. — Izven.

DRAMA.

Nedelja, 22. aprila ob treh popoldne: KRALJEVSTVO DOBROTE IN LJUBEZNI. Mladinska predstava. Priladitev gojenec »Mladinskega doma«. — Izven. Zvečer ob osmih: REVIZOR. Gostovanje g. Mihajla Markoviča iz Zagreba. — Izven. Ponedeljek, 23. aprila: HASANAGINICA. Gostovanje g. Mihajla Markoviča iz Zagreba. — Red B. Sreda, 25. aprila: ČRESNJEV VRT. — Red D. Četrtek, 26. aprila: OTOK IN STRUGA. — Red E. Petek, 27. aprila: ČRESNJEV VRT. — Red A. Sobota, 28. aprila: HASANAGINICA. Gostovanje g. Markoviča. — Izven. Nedelja, 29. aprila: REVIZOR. Gostovanje g. Markoviča. — Izven. Ponedeljek, 30. aprila: ČRESNJEV VRT. — Red C.

Mladinska opera »Janko in Metka« se poje v nedeljo, dne 22. t. m. Režija in scenija bosta pri tej predstavi nekoliko spremenjeni, posebno v drugem dejanju. Opera spada med najboljša in najpriznanejša umetniška dela za mladino. Začetek ob pol 8.

Revizor s Putjato v naslovni vlogi in s gostom Markovičem v vlogi poglavarja se igra v nedeljo, dne 22. t. m. zvečer. Poglavar v Revizorju je priznana najboljša in najefektnjša Markovičeva kreacija, enako »revizor« Hlestadkov Putjata. Oba sta dosegla povsod ravno v tej vlogi največje uspehe. Predstava obeta biti zato za vse ljubitelje gledališča posebno zanimiva. Začetek ob osmi uri.

Gostovanje opernega baritonista g. Rudolfa Bukška. Naš rojak, operni baritonist g. Rudolf Bukšek, ki je ljubiteljem gledališča še v najboljšem spominu iz časov, ko je sodeloval še pred vojno pri naši slovenski operi in bil zadnja leta angažiran deloma na zagrebškem, deloma na osliškem gledališču, nastopi spet po dolgem odmoru kot gost v naši operi. V četrtek, dne 26. t. m. poje Sebastiana v operi Nižavi, v soboto, dne 28. t. m. pa Scarpio v Tosci.

Ljudski oder.

Danes ob pol 8. uri zvečer »DESETI BRAT«, narodna igra s petjem v petih dejanjih (7 slik). Četrti dobiček je namenjen za nagrobni spomenik dramatičnemu igralcu Ig. Borštniku in A. Verovšku. Pri predstavi sodeluje godba dravske divizijske oblasti.

P. n. občinstvo se opozarja, da se ta igra zaradi nadaljnega repertoarja ne bo ponavljala.

Predprodaja vstopnic danes ob 9. do 12. ure dopoldan, ter popoldan od 3. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odr.

Prosveta.

pr Predavanje abbéja André Arnou-a. ki ga je napovedala Bogoslovna Akademija za ponedeljek zvečer, utegne biti velezanimivo. — V naših demokratičnih časih se snujejo povsod nove oblike razmerja med državo in cerkvijo. Mirovna konferenca je posebno poudarila svobodo vesti in je postavila v Ligi narodov še posebnega varuha za varstvo narodnih in verskih manjšin.

Tudi v Franciji se je plegla nestrpnost in vlada spoštuje na eni strani svobodo vesti, na drugi strani vpoštevata vero kot bistven element morale in zdrave patriotične vzgoje. Abbé André Arnou bo nam naslikal kot strokovnjak to novo fazo verskega razvoja v Franciji. Kot tajnik znanstvene institucije »Action Populaire«, ki proučava verskosocialna vprašanja in ki je od svojega obstoja (1903) izdala že celo vrsto zanimivih študij iz raznih delov sveta, je abbé Arnou še posebej usposobljen za predavanja o tem predmetu. Inteligenca brez razlike svetovnega nazora naj porabi to priliko, da se pouči o zanimivem predmetu.

pr Akademsko pevsko društvo polytehnike in Lwowa priredi dne 28. t. m. koncert v Unionski dvorani. Proizvajali bodo poljske kompozicije bogatega programa. Opozorjamo p. n. občinstvo, da si preskrbi vstopnice že v predprodaji naše »Glasbene matice«, ki aranžira koncert. Vabimo vse, da v kar največjem številu posetijo koncert, ker je to prvi slučaj, da nas obiščejo bratje Poljaki. Kakor znano prireda Poljaki turnejo po celi Jugoslaviji in nikakor ne smemo zaostati za drugimi mesti naše kraljevine. Naša narodna dolžnost je, da jim priredimo najpriljubnejši sprejem. To je obenem njihovo poučno potovanje, na katerem žele spoznati naš narod.

pr Pevce, št. 1—4, se na uvodnem mestu spominja 30 letnice glasbenega društva »Ljubljane« in prinaša sestavko: Pevski spomini. Piše Jakob Aljaž, uvaževanja vreden članek »Nekaj higijeničnih migljajev za pevce« (—8), »Dober svet« za pevce (P. H.), Bajukovo nadaljevanje sestavka »Narodne pesmi v sekircah« »Glasbena pravila«, posneta iz Schumannovih zbranih spisov (P. H.), opis laških fanfar (Vinko Vodopivec) in razen drobšč. — Pevski zbori bodo pa predvsem veseli glasbene priloge, ki prinaša Premierlovo »V Korotan«, E. Adamiča »Domovini«, Hochreiterjev »Nočni

psalmic, prekmurako »Gda smo pšenici šli orate« (harm. dr. Kimovec), Jan. Pogačnika »Na potujoči semljici, Vikt. Adamiča »Snež«, »Sočič«, (Fr. Jordan) in Ocvirkovo »Lahor šapfec«. Uredništvo nudi paš na vsak zbor nekaj, lahke in težje stvari. Adamičevi »Domovini« s spretno uporabo Hajdrihovega motiva »Buči morje adrijanske« bodo radi težkih modulacij kos paš le izveščanejši zbori, ne popisno lepi »Nočni psalm« pa bo hode zmoglo le malo pevskih zborov v Sloveniji.

pr Tavorar v teškom prevodu. Novelo dr. Iva na Tavorarja »Cvetje v jeseni« je prevedel na češko dr. Bohuš Vybral. »Podzimi kvitje«, nakladatelj R. Promberger v Olomouci. Prevajalec je na uvodnem mestu podal nakratko življenjske podatke dr. Tavorarja in kratek pregled o njegovem literarnem delovanju.

pr Pravopisni rječnik s pravopisnim pravilom. Zagreb, tiskar I. naklada St. Kugli. 2. izdanje.

pr Nova Evropa, knjiga VII, br. 12, prinaša sledečo vsebino: Javnim radnicima nakon izbora (I. Kolbe), Razgraničenje države (L. Pitamic), Naša severna meja (L. Pitamic), politični in ekonomski pregled in odlomke iz dnevnika Djakana rednika (Veselin M. Vukičević). Uprava je izdala šest reprodukcij Meštrovitvskih skulptur iz av. pisma. Reprodukcijske se prodajajo v korist gladijočim v Rusiji in stane cela serija 10 Din.

pr A. Melik, Jugoslavija. Zemljepisni pregled II. del 2. snopiš. 1923. Izdala Tiskovna druga v Ljubljani. Strani 297—527. Cena 25 Din, s poštnino vred 26.50 Din.

pr Frana Erjavca: Zgodovina socializma v Srbiji. Izdala in založila Slovenska socialna matica. V Ljubljani 1922. Strani 56. Cena 6 Din. — »Medsebojno spoznavanje je prvi pogoj sožitja, zblizevanja in sukcesivnega zedinjevanja Slovencev, Hrvatov in Srbov... in temu medsebojnemu spoznavanju, iskremljuju in aezastrelju, je posvečeno to delce«, pravi pisatelj sam v predgovoru. Temu bo služila ta živahno pisana knjižica res prav dobro, saj vidimo, da je danes vrh mnogim razprtijam in nesoglasjem v veliki meri nepoučenost. In z ozirom na to moramo to delce le pozdravljati. Snov je razdeljena v šest poglavij, namreč: 1. Srbija v prvi polovici preteklega stoletja; 2. Prvi pojavi socializma v Srbiji; 3. Svetozar Marković; 4. Prve delavske organizacije; 5. Ustanovitev sindikalne organizacije in srbske socialne demokratične stranke, in 6. Srbska socialna demokratična stranka. Ker se pisatelj ne omejuje zgolj na zgodovino srbskega socialističnega gibanja v ožjem pomenu besede, temveč ga riše v tesni zvezi s vsem srbskim kulturnim, gospodarskim ter zunanjim in notranjim političnim razvojem, bo knjižica gotovo zanimala najširšo javnost. In ravno radi tega njenega splošno informativnega značaja je vsem toplo priporočamo.

— Da ste mi sdрави, otroci! Deset poučnih povesti za zdravje naše šolske mladine. Spisal Ivan Robida. Spis je odlikoval s priznane nagrado zdravstveni osek za Slovenijo v Ljubljani. Izdal višji šolski svet. Natiskila in založila Urliška tiskarna v Ljubljani. Cena 3 Din. Strani 45.

pr Arhitekt J. Kotera umrl. Iz Praga poročajo: Dne 17. t. m. je umrl po daljši težki bolezni v 51. letu prof. Jan Kotera, ustanovitelj moderne češke arhitekture. Ime Koterovo je spojeno z razvojem češke arhitekture, kakor je z modernim slikarstvom spojeno ime Slavičkovo, Presslerjevo, Jiránkovo in vseh onih, ki so pred koncem preteklega stoletja v umetniškem društvu »Manesa« prodri k novemu umevanju upodabljaiočih umetnosti. Mnogo najlepših praških stavb je njegovo delo. Bil je neumoren kekor mravlja, ljubezniv družabnik ter velik prijatelj južnih Slovanov.

Smarnice 1923. — Za leto ne izidejo nove Smarnice, na razpolago pa so v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani še sledeče Smarnice prejšnjih let:

ZNAMENJE NA NEBU. Smarnice. Spisal dr. Jožef Jerše. Cena Din 30.

LAVRETANSKE SMARNICE. Spisal dr. Jožef Jerše. Cena Din 30.

MARIJA IN SV. MASA. Smarnice. Spisal Valentin Bernik. Cena Din 15.

SMARNICE ARSKEGA ŽUPNIKA. Razlaga lavretanskih litanijs z življenjepisom bl. Vianaja. Cena Din 30.

MARIJA V PREDPODOBAH IN PODOBAH. Smarnice. Zbral Jožef Volc, župnik. Cena Din 30.

GOVORI ZA MESEC MAJNIK IN ZA STANOV-SKE DRUŽBE. Spisal F. S. Finžgar. Cena Din 20.

Knjigovodja

starejša, izveščana moč, ki je imel že posla z blagovnim prometom in je vodil ameriški journal, DOBI MESTO

kot prvi knjigovodja

pri I. delavskem konsumnem društvu v Ljubljani, Kongresni trg št. 2. — Pismene ponudbe in, če mogoče tudi osebna predstavitve, na gornji naslov.

Zahvala.

Za številne izraze iskrenega sožalja povodom prebriske izgube, ki nas je zadela, za poklonjene krasne vence in cvetje ter za mnogobrojno častje spremljevalstvo na pokopniški zadnji poti izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo zlasti preblagi gospe, ki noče biti imenovana, za ljubeznivo skrb, stavebniku gosp. V. Treo in gg. uradnikom in šentjakobskemu pevskemu zboru za prekrasno v srce segajočo žalostinko. Nadalje najtoplejša zahvala vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so na kakršenkoli način pripomogli proslaviti pokojnikovo zadnjo pot.

V Ljubljani, dne 21. aprila 1923.

**Zalujoči rodbini
Molé in Završnik.**

Vsem, ki ste nas tolažili povodom prebriske izgube naše ljubljene soproge oziroma mamice, gospe

Marije Poglajen

kakor tudi gg. pevcem za ganljive žalostinke in vsem onim, ki ste jo v tako obilnem številu spremili na zadnji poti, izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. — Bog Vam bodi obilen plačnik! Ljubljana, dne 21. aprila 1923.

Zalujoča rodbina POGLAJEN.

Zahvala.

Za izkazano nam sožalje ob prebriski izgubi naše predobre mame, gospe

Ane Zalar

izrekamo našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebna hvala cenj. darovalcem prekrasnega cvetja ter vsem, ki so spremili drago pokojnico na njeni zadnji poti. Ljubljana, dne 21. aprila 1923.

Zalujoči ostali.

Inserirajte v „Slovencu“!

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani sin, brat in stric, gospod

Emil Gmeiner

v petek, dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne po mučni bolezni s tolažili svete vere v Zagrebu mirno v Gospodu zaspal.

Zemljski ostanki blagega pokojnika se bodo prepeljali v Radeče, kjer se vrši v nedeljo popoldne pogreb na tamkajšnjem pokopališču.

Radeče pri Zidanem mostu, dne 21. aprila 1923.

Ana Gmeiner, mati.

Terezija Polley, roj. Gmeiner, hči. — Anton in Maks Gmeiner, brata.

Vsi ostali sorodniki.

Premislula je dne 12. t. m. po dolgotrajni bolezni bogu vdano ljubljana sestra, ozir. svakinja in teta, gospa

Amalija Jugović roj. Papež

posestnica.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v ponedeljek, 23. aprila ob 16. uri.

Krško, dne 21. aprila 1923.

Prisrčni z Bogom!

kličem ob odhodu iz Ljubljane vsem svojim znancem in prijateljem, od katerih se nisem mogel osebno posloviti. Bog Vas živi! MARTIN KNEZ.

Absolventinja trg. tečaja

z nekaj mesecev prakse v knjigovodstvu in drugih pisarniških delih, išče mesta v kakem podjetju. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Pridnost« št. 2374.

Prodajalko

slovenakega in nemškega jezika veščica, z lepo pisavo in katera ima veselje za učenje knjigovodstva, sprejme tveganje M. BERDAJS, trgovina s mešanim blagom in semeni, Maribor. Hrana in stanovanje v hiši. 2396

Vajenca za čevljarstvo obrt

ki se je že nekoliko učil, sprejmem takoj. Hrana po dogovoru. — ANTON ŠKRJANEC, Spodnja šiška 117. 2349

Deček

14 let star, z deželo, poštenih staršev, se želi učiti mesarskega obrta pri dobrih ljudeh. — Naslov pove uprava lista pod št. 2386.

Damska krojačica

se priporoča. Izdeluje kostume za 700 K in vsa v njeno stroko spadajoča dela po najnovejših krojih. — Kje, pove upravnštvo »Slovenca« pod št. 2388.

Dijak,

kateri bi lahko dnevno najmanj po 1 uro POUČEVAL dečka - učenca II. razreda, dobi opoldne kosilo ali pa gotovino po dogovoru. — Vprašati je v trgovini ROK PESELJ, SELO - MOSTE. 2385

Plemenska KOZA

mlada, bela, naprodam v Zeljeni jami 112.

Sanatorij in oddihališče

(ERFOLUNGSHHEIM)

dr. Pečnik v Rog. Slatini

SECOVO poleg SLATINE — da se omogoči pacientom, bolnim na notranjih boleznih, kakor tudi vsem, ki so odpočitka potrebni, bivanje in zdravniško zdravljenje. Krasna solnena lega, solnčne kure itd. — Za notranje, živčne, presnovne (Stoffwechsel) in bolezni dihalnih organov. — Prospekti gratis. 2321

Brivski pomočnik

mlajši, dober delavec, dobi takoj stalno mesto pri ALBIN ŠINKAVEC, brivec in lasničar, Vič pri Ljubljani. 2355

Dober krojač

dobi takoj službo v zavodu v Ljubljani. — Naslov pri upravi lista pod št. 2304. Za pismen odgovor treba priložiti znamko.

Dva krojaška pomočnika

enega za malo delo takoj, enega pa za veliko delo o Binkošti, SPREJMEM v trajno delo. Hrana, stanovanje in perilo v hiši. — SIMON JOVAN, šent Vid nad Ljubljano. 2338

Pošteno deklico

s primerno šolsko naobrazbo, ki bi stanovala pri starših sprejememo kot UČENKO v boljšo tukajšnjo trgovino. Pismene ponudbe na upravo lista pod št. 1900.

Kontoristinja

s prakso, zmožno slovenskega, nemškega, srbohrvaškega jezika, strojepisja in stenografije, sprejme veletrgovina v Ljubljani. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2361. 2361

Cement, gips, strešna lepenka,

karbolinaj, drvocement, vatproof, apno, izolacijsko lepenko, mavčne plošče, pravi Hatschek-etermit itd., nudi po tov. cenah

»Material«

trgovska družba z omejeno zav., LJUBLJANA, Miklošičeva c. 13. TELEFON 716.

Rabljeni in generalno reparirani stroji:

PARNI STROJI — DIESELMOTORJI — MOTORJI NA SUROVO OLJE — STROJI za strojarne in OBDELOVANJE LESA in KOVIN MLINSKE NAPRAVE — vse GARANTIR. obrata zmožno. — ZELO UGODNE CENE! 2362

Tehniška UNION družba

Z. O. Z.

LJUBLJANA, VEGOVA UL. 2.

Jetika!

DR. PEČNIK ordinira za pljučne bolezni vsak torek in petek v Sv. Jurju ob j. ž., v Slatini pa za notranje bolezni. — Čitajte njegove 3 knjige o jetikil 3378

Hrastovino,

SUHO, ZAGANO, en vagon prodam po 6000 K kubik. — FRANJO REDI, Jaska (Hrvaška). 2380

Stroj za sešivanje

NOGAVIC, MAJIC in vsakovrstnih PLETENIN (Endelmaschine), ceno naprodam radi premalega obrata. Gnjezda, Turjaški trg 6/II. 2376

Pekarija.

PRODAM

najraje pa zamenjam.

dobro idčo pekarijo pri Ljubljani, za drugo na deželi, proti primerni odškodnini. — Le pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod: PEKARIJA št. 24.

KUPIM do 60 sežnjev suhih

BUKOVIH DRV, več vagonov JAMSKEGA LESA, OGLJA in tudi PREMOGA. Plačam takoj. — Ponudbe pod: »DRVA« na upravo lista. 2382

Pohlštvo naprodam

dobro ohranjeno, obstoječe iz 2 postelj iz trdega lesa, visoke omare, nizke omare, 2 nočnih omar in umivalnika, za 2750 Din v Spodnji šiški št. 15, nasproti tovarne KERŠIČ pri Pavlovici. 2372

Izjava.

Podpisani izjavljam, da sva s mojim tihim družabnikom KAREL FOLTYNOM v razdružitvi ter imenovani nima nobene pravice iskati katerekoli kupčije na moje ime.

ANTON SAGMEISTER

mesar in prekaževalec — Sp. šiška 150.

Naprodaj je klavir

dobro ohranjen, močan, po ugodni ceni (12.000 Din). — Kongresni trg 14, pritišče, levo, od 8.—10. in od 14.—13. ure.

Dva travnika

sta NAPRODAJ v KRIŽENCAH, občina BREZOVCA. — Več pove ANT. AVŠIČ, Šmartno ob Savi št. 9, pri Ljubljani.

Stanovanje

v ROŽNI DOLINI, obstoječe iz 4 lepših sob s prip., ZAMENJAM za enako ali vsaj s 3 velikimi sobami v bližini kolodvora. — Ponudbe pod: »ROŽNA DOLINA« na upravo »Slovenca«. 2384

Mestni trg št. 10.

KEMIČNI LABORATORIJ

za izdelovanje desinfekcijskih sredstev.

Mesečno mebl. sobo

v centru mesta ali bližini juž. kol. išče soliden gospod s 1. majem. — Ponudbe navesti pod: »Danica« na upravo lista.

TRGOVINO

z mešanim blagom, dobro vpeljeno, v velikem trgu Cerknika pri Raketu ODAM V NAJEM. Zelo primerno tudi za grozista, ker leži neposredno ob glavni cesti s kolodvora, lokal na križišču cest v bližini vasi. Lep, velik lokal z velikim skladiščem. — Natančnejše podatke in dogovor pri lastnici trgovki IV. MARTINČIČ istotam. 2397

Gospodar. poslopje

s hišo, nekaj polja in gorla, na lepem kraju, PRODAJ na javni dražbi dne 29. aprila 1923 ob 2. uri popoldne pod ugodnimi pogoji v Spodnjem Kašlju, pet minut od postaje Zalog. — TEREZIJA SLUGA, Spodnji Kašelj, D. M. v Polju.

Gostilna

v Ljubljani s celim inventarjem: 160 hkt. dobre vinske posode, kompletna vinska sesalka s 26 m cevij, omara za led itd., zaradi bolezni takoj NAPRODAJ ali se ZAMENJA za malo hišico. — Ponudbe pod šifro »GOSTILNA« na upravo lista.

Inserati

v »SLOVENCU« Imajo popolen uspeh!

Kupimo

že rabljene instrumente za godbo na pihala. — Ponudbe na: Slov. kat. izobr. društvo v DOL LOGATCU. 2245

Apno

94-25% no, izborna za zidanje, do bavi po nizki ceni J. RUČIGAJ, Kranj 104.

Naprodaj je na Selu — Moste pri Ljublj.

enonadstropna HIŠA

ki je pripravna za vsak obrt. Poleg prostornih klet, spodnjih obrtnih lokalov ter velikega skladišča je v hiši 12 večjih oziroma manjših stanovanj. Pri hiši lep kostanjev, senčnat vrt — in vrt za zelenjavo, kakor tudi dvoriščno gospodarsko poslopje. — Kje, pove upravnštvo »Slovenca« pod št. 2330.

Nova hiša v Trzinu

prilagodna za trgovino, vrt 1½ orala zaraščene gozda in travnik, ob državni cesti JE NAPRODAJ. Več pove Miha PRELOVSEK, zidar, zidar mojster v Depali vasi, pošta Trzin. 2354

KUPIM že rabljen

mešalni STROJ za beton

od 70 do 100 litrov ter MOTOR za ljubljanski tok od 3 do 4 PS. — Naslov pove upravnštvo »Slovenca« pod št. 2358.

Čebulo

lomačo, zdravo, skrbno očiščeno, nudi voljubno množino, postavno kolodvor Ptuj po Din 3.— za kilogram Kmetijska zadruga v Ptuj. 2319

Dražba cerkvene NJIVE

v Tomačevem.

V ponedeljek 23. aprila 1923 ob 9. uri dopoldne bo poleg pokopališča pri Sv. Križu na javni dražbi prodana njiva cerkve sv. Marije v Tomačevem. Prodali bomo posamezne parcele za stavbe ali tudi celo njivo skupaj. Svet leži ob glavni cesti v Tomačevu, blizu mesta, in je pripraven za stavbe. — Predstojništvo.

Cebulček nam preostaja

er ga nudimo po znatno nižani ceni. — Trgovina s semenj SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica šte. 12. 2291

V NAJEM vzamem v zelo promet. kraju **trgovski lokal**

s potrebnim stanovanjem s ali brez inventarja, eventualno tudi GOSTILNO, najraje kje na Štajerskem. — Cenj. poudbe na upravnistvo «Slovenca» pod šifro: «TRGOVSKI LOKAL».

Meblov. stanovanje

obstoječe iz 2 ali 1 sobe in kuhinje (ali souporaba kuhinje) ISČE oženjen višji častnik brez otrok — Slovenec, najraje v mirni vili s senčnatim vrtom; plača dobro. — Ponudbe pod «Višji častnik» na upravnistvo «Slovenca». 2339

Lepo posestvo

HISA nasproti farne cerkve, pripravna za vsako obrt, klet, hlev in sadni vrt, konj, krava, njive, travniki in gozdi. — Več povedo v DRAGATUŠU šte. 39 pri Črnomlju. 2345

Hiša s dobro vpeljano trgovino s meš. blagom je pod ugodnimi pogoji napredaj. Z malimi stroški se lahko preuredi v stanovanjsko hišo. Oddaljena je par min. od postaje in 1 uro od Celja. Naslov pove uprava lista pod šte. 2364.

PETER KOBAL,

KRANJ, Glavni trg,

tvornica vseh vrst BLAZIN iz ZIME in morske TRAVE, MODROCEV na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cenel! Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Letno stanovanje

ODDAM V NAJEM v Begunjah pri Lescah na Gorenjskem, obstoječe iz treh sob, kabineta in kuhinje, mirni stranki brez otrok. — Več povedo na Poljanski cesti šte. 6, II. nadstr., Ljubljana. 2334

Prodajam njivo

v Spodnji Šiški v obsegu 1028 m² a Din. — zelo pripravna za zidanje 2 do 3 hiš. Naslov pove uprava lista pod št. 2360

KRASNO

gorsko posestvo

1 uro od postaje TRBOVLJE, 60 oralov od tega 20 oralov gozda, drugo njive in travniki, je NAPRODAJ. — Nova enozadstropna hiša s 8 sobami; poleg stara hiša s 2—3 sobami; klet in hlev za 16 glav živine ter vsa druga gospodarska poslopja. Cena je 400.000 DINARJEV. Pojasnila daje «HERMES», D. Z. O. Z., Šolski drevored 8, Ljubljana. 2147

Prodajam:

OPRAVO iz mehkega lesa za eno sobo, FISAŁNO MIZO, OMARO za led in OMARO za jedilno shrambo. — Naslov pove uprava «Slovenca» pod šte. 2333.

Grafit in premog!

ISCEN KOMPANJONA s pol milijona dinarjev premoženja za nadaljev. rudodredbe v bližini PREVALJ (Kor., Jugosl.) izkopalo se je doslej v dolž. 4,5 m : 1,5 m grafita. — Vsa pojasnila daje ALES PO-GAČ, rudar, GUŠTANJ, Slovenija.

Naznanilo.

Cenjenim damam naznanjam, da modistovski obrt ne izvršujem več pri ge. Stemberger, Dunajska cesta 9, temveč na Gosposka ulica šte. 6 ter se cenjenim damam toplo priporočam. 2352

Anica Dermota, modistinja.

PRODAM siv, skoro nov

spomladanski plašč

za 14—16 let staro dekle. — Poizve se: Stara pravda št. 3, I. nadstr. 2337

PRODAM več dobro ohranjene **damske obleke.**

Vsak dan od 10. do 1. ure. — Stari trg šte. 22, I. nadstr. 2335

S 1. majem sprejmemo

NA POSESTVO, pol ure od Ptuja, 1. IZBORNO KUCHARICO, ki bi kuhala za 6 oseb. — 2. KUHINJSKO DEKLO, uporabno tudi za lahka vrtna dela. — 3. STAREJŠEGA NEOŽENJENEGA VRTNARJA, popolnoma uvedenega v vrtnarstvo zelenjave in dreves. — Ponudbe sprejema pod: Osobje št. 1.585, Oglasni zavod VORSIČ, Maribor, Slomškov trg 16.

Juta vreče

dobro ohranjene za 75 kg

vsako množino, KUPIMO. Pismene ponudbe na upr. lista pod: «VREČE 2329».

Gračinsko posestvo

s ca 100 oralov zemlje ali obstoječo industrijo, najraje na Gorenjskem ali v Savinjski dolini, ŽELIM KUPITI! — Natančne ponudbe s opisom in ceno na upravnistvo lista pod: «YANKEE šte. 2273».

Knjigovodkinjo

(BILANCIŠTVO), zmerno popolnoma samostojnega knjigovodstva, SPREJMEMO TAKOJ pri večjem trgovskem podjetju. — Ponudbe so nasloviti na Poštni predal šte. 102, Ljubljana. 2325

II I AUTO I I I

BENCIN OLJE MAST PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNE Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.

Minka Karo

DAMSKA KROJACICA — LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 58,

se priporoča cenj. damam v mestu in na deželi za delo, v njeno stroko spadajoče. Postrežba točna. 2068 Cene solidne.

Manufaktura KRISPER

Pridelovanje vate

Ljubljana, Rožna ulica šte. 19. Prideluje in ima v zalogi vse vrste pamučne VATE. Za odeje, krznarstvo, bandažiste in konfekarstvo.

Prodajam par težkih, lepih, 17 pesti vis. konj, vporabna za težo in tek, s kompletno opremo in vozmi. — Ogledata se lahko pri lastniku FRANKU CERNE, Radeče pri Zidanem mostu.

Krasno posestvo

na periferiji mesta Ljubljane je pod zelo ugodnimi pogoji NAPRODAJ. Obstoji iz dveh enonadstropnih hiš z vsemi pritlikinami. Dalje je prostorna trgovina s pisarno, obširno skladišče, lep velik hlev, prostor za spravljavanje voz in sena ter nekaj vrta. Prostor zelo ugoden za karko večjo obrt. Napredaj sta tudi posamezni hiši. — Naslov povedo v upravnistvu «Slovenca» pod šte. 1962.

Naznanjam

vsem znancem in prijateljem,

da se preselim iz Maribora v Karlovac

kjer otvorim s 1. majem HOTEL, KOPALIŠČE, izvrstno LETOVIŠČE na KORANI v Karlovcu. — Za obilne obiske se priporoča VINKO BAVEC in DRUG.

Meščanska Korporacija v Kamniku

razpisuje

službo gozdarja

s fakultetno izobrazbo. — Eventuelno stalno nameščenje po zadovoljivem enoletnem provizoriju. — Ponudbe je staviti DO 20. MAJA 1923 na GOSPODARSKI ODBOR MEŠČANSKE KORPORACIJE v KAMNIKU. 2292

Kolesarji pozor!

Oglejte si pred nakupom prvovrstna

Puch in Waffennrad kolesa pnevmatiko

najboljše nemške znamke, ter vse druge potrebščine po najnižjih cenah pri trdki

IGN. VOK

Ljubljana, Sodna ulica 7. Podružnica Novomesto, Glavni trg 73.

Opravična številka: E 793/22

80

Zavezana stranka Janko in Kamilo Tompa, posestnika na Prešniku, pošta Šmartno v Rožni dolini

Dražbeni oklic in poziv k napovedbi.

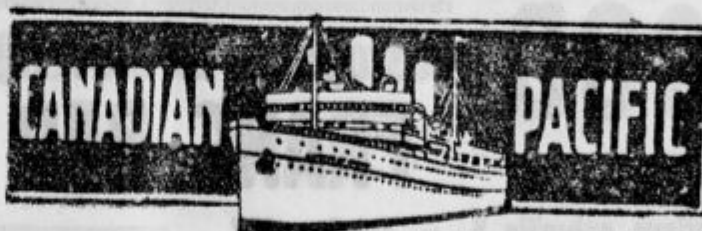
Na predlog zahtevajoče stranke Posojilnice v Celju bo dne 25. maja 1923. predp. ob 10 uri, pri tem sodišču, v izbi št. 4 na podstavi že odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

zemljiška knjiga	vl. št.	označba nepremičnin	cenilna vrednost	najmanjši ponudek
Sv. Jungert	126	grajščina	1.284.800 K	
	142	hiša št. 8	30.000 "	
	143	gospodarska in druga poslopja	379.300 "	
	191	njive	468.359 "	
	192	travniki in pašniki	669.671 "	
	216	vrtil	26.475 "	
	217	gozdi	800.834 "	
	241	ribniki	15.645 "	
	253			
	312			
		Skupaj . . .	3.674.284 K	2.662.850 K
		Skupna cenilna vrednost zaokrožena na	3.994.250 K	

K nepremičnini zemljiška knjiga Sv. Jungert vl. št. 126, 142, 143, 191, 192, 216, 241, 253 in 312 spadajo sledeče pritlikine: 1 par težkih konj, 2 žrebeta, 5 krav in 3 telice, 4 vozovi, 1 navaden voz, 4 brane, brana za travnike, sejalnica, mlatilnica z motorjem, 1 cirkularna žaga, 1 slamoreznica, 1 obračalnik za seno, 1 kosilni stroj, 1 obračalni plug, 2 pluga, 1 osipalnik, 1 sejalnik za koruzo, 1 gepel, 2 konjski opreml, 4 sodov, 4 kadi, 10 grabelj, 10 vil, 10 lopat, 5 krampov, 2 žagi, 2 sekiri 319.950 K—

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij znaša 400.000 K—

Ogleda na sodišču v Celju, odd. III., dne 26. marca 1923.

Največje transportno podjetje sveta

Evropa

Canada

Amerika

Samo 4 dni na odprtem morju. Najbrže in najbolja zveza preko Hamburga, Antverpena in Cherbourga z glasovitimi EMPRESS parobrodi na dvostroke vijake. Ouhod vsako nedeljo. Daljna pojasnila glede voznih cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisov naseljevanja v Kanadi in Zedinjenih državah daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Jurišićeva 30

JOSIP ZIDAR, Wilsonova (Dunajska) cesta 31.

Lokomobile

iz skladišča Zagreb in Ljubljana

Wolf — Lanz

HP	HP
1910 10/80	1916 50/70
1912 15/85	1918 55/82
1918 18/85	1919 70/96
1917 20/83	1914 70/100
1918 22/85	1909 85/120
1912 24/80	1913 90/125
1917 26/84	1914 100/180
1911 28/83	1909 100/150
1912 30/85	1914 180/180
1919 31/40	1908 145/199
1910 35/57	1921 170/235
1920 40/80	1907 200/330

Stabilne in vozeče lokomobile

Lokomobilni kotli

Enoletno tvorniško jamstvo

Prvorazredno generalno popravljene

Popolnoma preizkušene

kurljive s vsakim gorivom

Mlinski stroji

Zagrebački velosajam, parilica 400

Brata Fischer

d. d.

Zagreb

Pantovčak 5.

„Koranit“

zajamčeno prvi asbestni škrlj za krito streho

KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne lomi in ne trga, je popolnoma siguren proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežen, je boljši kot vsi eterniti, je najboljša in najcenejša treha, ker ne potrebuje nikdar popravila.

Fran Hočevar

Žirovnica (Mostje) Gorenjsko.

Specijalna trgovina

Tkanina za pohištvo, pliša, sukna, gradla za rolete in modroce, strune, afrika, peresa za pohištvo ter raznih potrebščin za tapetnike.

Velika izbira po tvorniških cenah

Omerzo i drug, Zagreb

Petrin'ska ul. 3, dvorišče. Telefon 21-83

Vsakovrstni vozovi

se izdelujejo, kakor so tudi stalno v zalogi pri MARTIN MALI, sedlarstvo in ličanje avtomobilov, Domžale. Sprejemajo se vozovi tudi v zameno in popravilo. Solidno delo! Cene zmerno! Zdrženi obrtniki: Ložar, Dragomelj, Mali, Kožar, Domžale. 1971

Portland-cement (dalmatinski)

Lepenka Šamot

dobavlja najcenejše

F. Hočevar,

ŽIROVNICA - MOSTE.

Modra galica

se dobi po konkurenčni ceni

v Cinkarni v Celju

Razen tega proizvaja cinkovo pločevino, surovi in rafinirani cink in cinkov prah.

Brzjavni naslov:

Cinkarna Celje.

Medkrajevni telefon: šte. 28.

Amerikanci, pozor!

PRODA SE trinadstropna trgovska, dvakrat vogelna HIŠA v sredini mesta, na najbolj prometni točki, z mnogoletno vpeljanimi trgovskimi lokali. Le resni direktni reflektanti pridejo v poštev. — Ponudbe pod «CENA DIN 700.000» na Anončni zavod Drago BESELJAK in DRUG, Ljubljana, Sodna ulica šte. 5.

Nabavka ogrevnih drva.

Dne 28. aprila 1923 godine, u 11. sati prijepodne, održat će se **ustmena licitacija (dražba)**

za nabavku tvrdih ogrevnih drva u kancelariji INTENDANTURE KOMANDE DRAVSKE DIV. OBLASTI u Ljubljani (kasarna Vojvode Mišića, objekt XIV., prije Belgijska vojašnica) za garnizion ljubljanski

za količinu od 9.000 (devet hiljada) kubnih metara.

Ponudbe primaju se i na manje količine.

Dobava (isporuka) mora se izvršiti u vremenu od 1. juna 1923 godine do 31. decembra 1923 godine.

Kaucija: 5 % od vrednosti ponudjene količine drva.

Uslovi (pogoji) za dobavu drva mogu se vidjeti svaki dan kod označene intendature, kao i kod Komande Vojnog okruga u Mariboru i Celju i kod Komande mesta u Ptuj i Slov. Bistrici.

Komanda Dravske divizijske oblasti,

E. broj 5.400 od 8. aprila 1923 godine.

Zahtevajte ponudbo.
Papir na debelo. Tvorniška cena.
Specialiteta
OVOJNI PAPIR
(papir za pakovanje) vseh
vrst, dalje tiskovni, konceptni
pisarniški, risalni papir itd.
po TVORNISKI CENI vedno
v zalogi. GLAVNA ZALOGA

„ABADIE“

cigaretnega papirja

A. LAMPRET

Ljubljana, Krekov trg 10

Telefon 247.

Velika izbira

rokavice

nogavice

A. ŠINROVIC naslednik R. SOSS

Ljubljana, Mestni trg 19.

Poslušajte

dobro in zapomnite
si, da kupite radi
volutinskega naku-
pa direktno iz naj-
večjih svetovnih to-
varn suko, volno,
cefir, plašč, bleče-
vino, robce, tur
sploh vso manufak-
turno robo najce-
njeje v veletrgovini

R. Starmeckl, Celje.

Cenik zastonj.

**NAPRODAJ JE na periferiji mesta
enodružinska vila**

s 4 sobami in pritliklinami, z električno
razsvetljavo in vodovom; 2 sobi takoj,
ostalo pa jeseni. — Več povedo na
TRNOVSKEM PRISTANU 14. 2266

Ia Portland-cement

iz Tovarne cementa Zidani most za promptno dobavo
100 vagonov

po ceni od Din 70.— za 100 kg v juta vrečah
Din 78.— za 100 kg v papir. vrečah incl. vreče
Din 82.— za 100 kg v sodih incl. sod.

Jutaste vreče se zaračunajo posebej, in sicer: po 50 kg vsebine
Din 12.— in po 35 kg vsebine Din 6.25 po komadu in se vzamejo po
isti ceni franko Zidani most v teku 30 dni nazaj.

Dobava promptna, dokler traja zaloga.

Naročila naj se blagovolijo poslati na:

Ravnateljstvo tovarne cementa Zidani most.

Turinski Chiribiri
avtomobili, 12 HP.

Debego - črkovni
- razmnoževalnik -

AMERICAN IMPORT CO., Maribor Koroška 24

Vse novo, promptno do-
bavno. Brezkonkurenčne
vpoljevalne cene, ima v
ZALOGI

Glavno zastopstvo za
Jugoslavijo,

**** OBLEKE ZA BIRMANCE ****
v vseh velikostih in barvah

Pri pismenem naročilu zadostuje navedba starosti. Največja izbira pri tvrdki
DRAGO SCHWAB, manufaktura, moda, konfekcija,
Ljubljana, Dvorni trg 3.

Ustanovljeno 1842.

Solidna postrežba.

Najstarejša pleskarska in črkoslikarska delavnica

Brata Eberl naslednik

Martinc, Cerne & Co, d. z o. z.

se priporoča slav. občinstvu in preč. duhovščini za vsa v njeno stroko spadajoča
dela v mestu in na deželi.

Lastno izdelovanje oljnatih barv z električnim obratom.

Vzorci na razpolago.

Zmerne cene.

Stegú in drugi

pisarna Ljubljana, palača Ljublj. kreditne banke
Dunajska cesta 1b, III. nadstropje

Specijalno podjetje za napravo in dobavo modernih žag, transmisij in strojev za obdelavo lesa

koncesijonirano podjetje za vodovne inštalacije, parne in
vročevodne kurilne naprave, popravilo in postavitve kotlov
za visoki pritisk ter parne napeljave. — Lastna delavnica
za stavbno in strojno ključavničarstvo na Viču - Glince 5.

UNDERWOOD

pisalni stroji

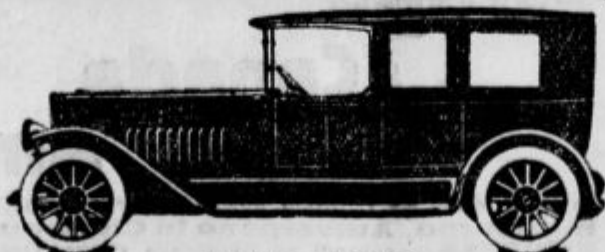
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. -- Telefon 407.

zastopstvo za Slovenijo
FRANC BAR

Automobili

motorna kolesa, motorčki,
pneumatika „REITHOFFER“

po najnižjih originalnih tovarniških cenah.

Telefon št. 461.

O. Žužek, Ljubljana, Sodna ulica 11.

Bremen - New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi
parniki. Neprerokni po udobnosti, čistoti in po iz-
borni oskrbi. Flagle in varne ladje!

„George Washington“
„President Roosevelt“

„America“
„President Harding“

Zahtevajte podrobne pojasnile in brodar. list. 214.
Izborna prilika za prevažanje blaga

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

Beograd, Palača Beogradske Zadruga.

Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

**Prostovoljna
javna dražba**

ca. 5000 kilogramov črnega

Istrskega brinja

se ni vrčila dne 16. t. m., ampak bo
neprekinjeno dne 23. aprila ob 8. uri
popoldne v Ljubljani, Siemškova
ulica št. 11. — Interesenti se vabijo!

**Važne
gospodarske knjige.**

Slovenska kuharica. Velika izdaja s mnogimi slikami v
besedilu in več barvanimi tabelami.
Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felcica Ka-
linšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel
na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 193 krasnih slik v
naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala
pa domača tiskarna. Poglavlje o gobah, njih najdiščih, uporabi in po-
znavanju je napisal Ante Beč. Niti bogato nemško slovo ne premore
tako obširne in lepo opremljene kuhinjske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, po-
jasnjena s 25 barvanimi prilogi in 92 sli-
kami v besedilu. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena
vezani knjigi Din 120.—.

Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno
razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvo-
tisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih
časih nismo več vajeni.

Vsele bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvo-
tisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne dobavne stroške in je
prodajna cena obeh knjigi za današnje razmere skrajno nizka in valed tega
samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zadržati založništvo te
dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., na kar se obe knjigi podražita
vsaj za polovico sedanje cene.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni
uporabi in o konserviranju sadja
in zelenjavi. Za gospodinjstvo in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski
nadzornik, s 13 barvanimi prilogi in 42 slikami. Cena za to lepo novo
knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevec. Priredil M. Humek, višji sad-
jarski nadzornik. Ta knjiga iz-
popolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajajmo in oskr-
bujemo. Priredil M. Humek, višji sad.
nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve
najplemenitejši sadni vrsti, ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi tatis priredil F. Rojina
z dodatkom ALBERTIJEV - ŽNIDER-
SICEV PANJ, in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sad.
nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznani čebelarje, kako postopati
s krnjičji in kako čebelariti v novem, modernem panju, znaša Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Naznanilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da prodajam razno manufak-
turno blago, sukno, hlačvino, kambrike, blago za žimnice
po znatno znižanih cenah.

Nakup ugoden! Oglejte si cene!

Ivan Kos, Ljubljana

Manufaktura
Celovška cesta 2
(Seidlova hiša)
Šiška

Podružnica
trgovina manufakture in
perilo za delavstvo
Sv. Petra cesta 23.

**Za pokončavanje plevela,
dolge redkoce in osata,
pripravljeni fino mlet**

KAJNIT

se dobi pri tvrdki:

Tonejc & Rozman

Maribor, Rieksandrova cesta 35.